

Impressie 2016

Mi ta stimabo

**ORGANISATIE VOOR EN DOOR MENSEN MET EEN VISUELE
BEPERKING EN HUN OMGEVING**

Terugblik, Belevingen en ervaringen 2016

*Als passie plicht vervangt, wordt samenwerking mogelijk
Een mens begint pas te leven als hij boven zijn eigen "beperkte" bestaan uitstijgt
en oog krijgt voor de belangen van de hele mensheid. (Maarten Luther King)*

(Er is geprobeerd om zo juist en volledig mogelijk te zijn bij de informatie en bronvermelding. Mocht er iets onjuist zijn, wilt u hier ons dan op wijzen dan kunnen wij dit veranderen/vermelden.)

Mi ta stimabo

Bestuur:	Voorzitter: H. Hendriks Secretaris: A.H. Akkermans Penningmeester: R. van der Lip
Adres:	Vincent van Goghstraat 6 5121 CL Rijen
Telefoonnummer:	0161-230205
E-mail:	mitastimabo@planet.nl
Website:	www.mitastimabo.nl
KVK nummer:	18 08 60 66

Mi ta stimabo is Papiaments en betekent: Ik houd van jou. Het staat voor ons breed voor omzien naar de medemens. Het is volledig een vrijwilligersorganisatie, die bestaat uit de doelgroep waarvoor we staan, vrijwilligers met een auditieve/visuele beperking en/of ouders van kinderen met een visuele beperking. Wij konden 10 jaar lang draaien op ontvangen vacatiegelden, reiskosten, maar heel vaak op eigen middelen. Zo gaan we ook 2017 in zonder financiële ondersteuning. Kijk voor het bijzondere verhaal, de ontstaans-geschiedenis, op onze website www.mitastimabo.nl

Wij werken samen met veel organisaties die actief zijn in het sociale domein, op het gebied van wonen, zorg, arbeid en/of onderwijs, organisaties die openstaan voor inbreng vanuit de doelgroep. Samen verbinden en elkaar versterken met als doel het realiseren van een kwalitatief goed leven, voor de hoogste haalbare zelfredzaamheid.

Dit jaar is mogelijk gemaakt dankzij inzet van de vele vrijwilligers, Aleid, Harm, Laura, Marike, Rene en Angelette en gelukkig toch ook weer Gregory en de vele anderen. Dit door hun morele ondersteuning, ondersteuning en aanvullingen, alertheid met wet- en regelgeving, de computer/ICT, de website, de lay-out van stukken, de correcties en vertalingen voor internationale congressen. Dank voor alle tijd die jullie besteedden aan wat jullie voor de medemens belangrijk vonden. Jullie gaven ons de inspiratie, waardoor we ja konden zeggen tegen de in deze terugblik besproken onderwerpen. **Wie is de een zonder de ander? Realiseer je dat ieder mens iets toevoegt aan de ander**, deze betekenis wordt soms niet herkend, maar is wel degelijk aanwezig. We kunnen het niet alleen, wij doen het samen binnen onze mogelijkheden en onmogelijkheden. Ook enorme dank aan onze donateur, voor zijn bijdrage en vertrouwen, ook weer tijdens ons 10 jarig bestaan van de stichting in 2016. Een jaar dat we afsluiten en vanaf 2017 op de achtergrond slapend verder zullen voortzetten. Wij doen wat mogelijk is binnen onze financiële mogelijkheden, want elke inzet kost vaak geld. Tijd en energie kunnen we binnen onze (on) mogelijkheden regelen, maar financiën is vaak het struikelblok. Wij hebben, omdat we geen bron van inkomsten meer hebben onze bankrekening opgezegd en gaan zoveel mogelijk in 2017 door op eigen krachten.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	9
Algemeen nieuws en “weetjes” visueel gebied 2016	11
Vision 2020	11
Basis inkomen	11
De Radboud Universiteit in Nijmegen en Koninklijke Visio in Huizen intensiveren hun samenwerking	13
Uveïtis	14
Stemmen is niet verplicht maar het moet wel mogelijk worden gemaakt	14
Louis Braille Award voor Apple	14
Week van de toegankelijkheid	15
Een wonder	15
Het presenteren van een visuele zorgroute op de website KiesBeter.nl	16
Activiteiten per maand	
Januari	19
Bijeenkomst uitvoeringsautoriteit	19
Bijeenkomst budgetcoach	19
Nieuwjaars bijeenkomst Iederin	19
Februari	20
Handreiking Governance	20
Werkconferentie gezamenlijk besluitvorming	20
Samen voor de klant	20
Maart	22
Mi ta stimabo genomineerd voor award	22
Menselijke zorg	22
NI Doet	22
April	23
Ouders en Onderwijs	23
Miljarden onderwijsgeld niet goed besteed	23
Ervaringskennis toepassen	23
Mei	24
Gesprek m.b.t. geen ondersteuning MEE	24
Positieve gezondheid	24
Juni	27
Mezzo ledenraad	27
In voor zorg	27
Samen voor de klant	27
Juli	28
Waardigheid en trots	28
Sociale Veerkracht Brabant	28
Quotumwet: Gehandicapten wie... willen ze nog?	28
Augustus	30
VN verdrag is geratificeerd	30
ICEVI Orlando	30

September.....	31
Zicht op ongezien talent	31
Oktober.....	33
Besluit Toegankelijkheid op overheid.nl	33
Waar wringt de Participatie maatschappij?.....	35
De reis van de Burger inzichtelijk maken	37
November.....	39
Honderden kinderen en jongeren met een beperking krijgen niet de zorg en begeleiding die ze nodig hebben	39
Eat en Great bij KIVI.....	39
Voldoende inkomen?	39
Thomas More 500 jaar Utopia	39
Themadag 2016 'VITAAL BRABANT'	40
Participatie dag: het woord is aan u	40
Mag ik tijdens mijn arbeidsongeschiktheid vrijwilligerswerk verrichten?	40
December.....	42
10 jaar SKGZ jubileum Congres stichting klachten en geschillen in de zorg	42
Samen voor de klant.....	42
Electrische auto's gevaar voor omgeving	43
Hebben blinden hoogtevrees ?	44
Ieder jaar opnieuw hebben 36 kinderen in Nederland hun leven te danken aan de vaccins die ze vanaf hun babytijd geprikt kregen.....	44
Leuk soms spontane mail te ontvangen	45
Tot slot	46

VOORWOORD

Wat het einde van de wereld is voor de rups, is het begin van de wereld voor de vlinder. Een aanraking wordt nooit vergeten. Ons lichaam blijft het zich herinneren.

We hebben heel dit jaar wederom veel gehoord, gezien, gelezen en ervaren. Onze (kritische) beschouwingen vindt u in dit laatste document. Ook dit jaar kregen we te maken met bestuurders, ministeries, mantelzorgers, zorgverzekeraars, huisartsen, verpleegkundige, kwaliteits medewerkers, gemeentes en hun ambtenaren, managers, begeleiders, wooncorporaties, woon-leefbaarheidsconsulenten, bewindvoerders, mentoren, belangenbehartigers en hun en onze achterban. **Onze wens, regelruimte voor de dienstverlenende personen en/of organisaties: maak mensenwerk mogelijk.**

Vertrouwen is de lijm van het leven; het fundamentele principe van alle relaties. Kwetsbaarheid maakt mensen compleet.

We hebben regels en beteugeling nodig. Regels die ons beschermen en behouden voor uitbuiting. In onze gecreëerde samenleving zul je die neiging tot alle kwaad, de neiging tot uitbuiting en puur voor jezelf te gaan, steeds meer terugzien. Belangrijke richtlijn is om eerlijkheid en betrouwbaarheid hoog in het vaandel te houden en werkelijk staan voor wat je zegt en doet. Politici beloven veel, houden vaak de schone schijn op, terwijl we daar door heen moeten kijken. Zij zouden de vaders van het volk moeten zijn, er zijn voor burgers wanneer nodig. Zij zouden ten dienste van het volk moeten staan en niet andersom, het geeft verantwoordelijkheid die je niet van je af kunt schuiven.

Wij zijn niet van ons zelf maar voor elkaar (Calvijn).

Als de dienstbaarheid van overheid en instanties wegvalt dan komt er onzekerheid/onrust voor in de plaats zoals we nu ervaren. Het verdeel en heers verhaal. Waarom omarmen we niet de vreemdeling en hij/zij ons? We kunnen samen zoveel meer. Leer de ander kennen en het is zo anders dan je dacht, **leg de ander niet op wat jij wilt, geef elkaar de ruimte.** We leven in een samenleving die vertrouwen uitgebannen heeft en je moet dan niet vreemd opkijken als het vertrouwen dan ook zomaar geheel verdwijnt. Democratie is geen vanzelfsprekendheid meer. De kentering is inderdaad angstaanjagend. Intolerantie staat niet op zich, de haarwortels liggen in de onverdraagzaamheid van de fanatieke mensen en de politieke islam, die eerst als orthodoxie postvatte en na 11 september sociaal emancipeerde. Toen de burger alarm sloeg, werden feiten bedekt met de mantel van liefde, met leugens en de boodschapper als fascist neergezet. In deze omgekeerde wereld leerde de gewone man dat de gevestigde orde niets geeft om tolerante en democratische waarden, zodat moslim radicalen hun totalitaire wens kunnen laten bestaan. Onder de politieke correctheid stierf de urgentie van humanitaire waarden. Intolerantie is er in Nederland helaas, maar dat is wel wat soms nog steeds politiek genegeerd of gefaciliteerd wordt onder de mom diversiteit.

Wie verandering wil zal moeten erkennen dat laag-hoogopgeleide, gewone of bijzondere burgers, regenten, ambtenaren, ingezetenen, nieuwkomers dezelfde democratisch belangen delen en allen lijden onder de aantasting van de vrije samenleving door de politieke, fanatieke en extremistische islam.

We mogen verschillende religies hebben, verschillende talen, verschillende kleuren, maar we behoren allemaal tot één menselijk ras.

Problemen los je alleen samen op in een vertrouwensrelatie. Laat politici en artsen, schooldirectie, alle (overheids) bekleeders uit de publieke sector weer integer,

onkreukbaar/ dienstbaar zijn zoals het hoort, het goede voorbeeld geven. Draag uit dat je er bent om het publieke belang te dienen, volg bijvoorbeeld de zeven werken van Barmhartigheid: in moeilijkheden goede raad geven, beledigingen vergeven, onwetende onderricht geven, onrecht, ziekte of beperking geduldig aanvaarden, bedroefde troosten, voor elkaar bidden om inzicht te krijgen, mensen inzicht geven. Ze zijn alledaags, maar toepasbaar in elk ogenblik.

Sommige veranderingen lijken op het eerste gezicht negatief; later blijkt dat ze ruimte hebben gecreëerd voor iets positiefs. Een glimlach is een raam naar je ziel, lachen is de deur. Vergeving kan jouw verleden niet meer veranderen maar wel jouw toekomst.

ALGEMEEN NIEUWS EN "WEETJES" VISUEEL GEBIED 2016

Volg niet de ideeën van anderen, maar leer luisteren naar de stem van jezelf. Je schrijft je levensverhaal niet met woorden maar met daden. Wat telt is niet wat je denkt maar wat je doet.

VISION 2020

De Wereldgezondheidsorganisatie startte in 2013 het programma 2020 dat het beoogt beperkt gezichtsvermogen voor 2020 absoluut tot minimum te beperken. Wij hebben hieraan bijgedragen door de verbinding, die zeer moeizaam tot stand kwam, met de oogvereniging te verwezenlijken. Zodat de belangenorganisatie in Nederland hieraan mee ging doen. Nu is er een bril ontwikkeld die iemand zelf kan bijstellen zonder tussenkomst van een specialist. De bril waarvan de optische sterkte kan variëren tussen 0 en 6 optreeën heeft, door Philips vervaardigde, zadelvormige glazen die over elkaar bewegen, bij het draaien aan een schroef. Het principe werd al decennia geleden bedacht door fysicus en Nobelprijswinnaar Luis Alvarez, maar vanwege de geavanceerde technologie en dure materialen is het nog niet eerder toegepast. Kinderen uit Bangalore (India) hebben deze al uitgetoet. Een pilot project van 30.000 stuks moet uitwijzen of U-specs in serie productie kan worden genomen (**€2,50 per stuk!!**)

Percentage mensen met gezichtsbeperking, gegevens vanuit de WHO: Amerika 10%, Europa 10%, Afrika 17%, Oostelijk Middellandse zeegebied, 10%, Zuid-Oost Azië 27% en West Pacific 26%. meer info bij de WHO.

BASIS INKOMEN

De tweedeling in de maatschappij wordt steeds groter mede door verouderde opvatting over arbeid en inkomen en dat heeft gevolgen voor de sociale verhoudingen. Basisinkomen is volgens Norbert Klein (Vrijzinnige Partij) de beste oplossing. Zekerheden vallen momenteel weg en vertrouwen in de politiek is ver gedaald. Mensen hebben geen toekomstperspectief meer. Nederland kent eigenlijk een belangrijk grondrecht t.w. bestaanszekerheid, maar ook dit geldt niet altijd. Vele vallen tussen wal en schip en belanden in de goot. De overheid heeft de taak dit te waarborgen, als er onvoldoende werk is dan moeten mensen terug kunnen vallen op sociaal vangnet. Er wordt van burgers wel verwacht dat zij onbetaald werk doen zoals mantelzorg, vrijwilligerswerk, dit levert wel waardering, maar geen geld op, terwijl kosten er wel degelijk zijn. Door economische crisis (schuld van de banken) bezuinigt men enorm op mensen/arbeid. Ze lijken soms wel slaven, krijgen burn-out en hart en vaatziekten. Automatisering en robotisering heeft grote invloed op de "schijnvertoning" van de overheid (zet echter wel vele aan het werk **bij overheid en UWV** etc.) maar geen arbeid voor mensen met beperkingen. Zij zijn het probleem, niet het systeem!! Het CPB is het aan het doorrekenen. We wachten af hoe lang men nog geld rond blijven pompen in dit geldverslindende systeem. Wie zorgt nu voor wie werk? Maar aanpakken, oplossen? Het geld blijft waar het nu is, bij de rijke en voor je het weet doet het slaventijdperk weer zijn intrede. Terug naar eind 1800. Want al wil je heel graag, er is géén werk voor je, met de aanpassingen die je nodig hebt. De 70% van het minimumloonregeling komt dicht en dicht bij. Beloon mensen als het met de zaak/bedrijf goed gaat, laat ze delen in de winst dat motiveert enorm, nu gaat het naar de aandeelhouders, motivatie dreigt te verdwijnen, door onderwaardering, outsourcing etc.

De bonden zijn ook zwak om een vuist te maken, zij zijn veel te bang. Ze zijn meegegaan in de wens van de werkgevers en politiek. Ze hebben hun achterban verloochend. Het stellen van een looneis is een kerntaak en die hebben ze verzaakt. Werknemers zijn steeds productiever geworden, harder, harder, harder als maar harder en meer werken, de stress komt eens vanzelf naar buiten. Er is ruimte nodig voor rust en ruime beloning. Met een basisinkomen kan echt iedereen mee doen naar vermogen.

Geef de burgers vertrouwen i.p.v. het wantrouwen rondpompen in systemen van ambtenaren, gemeente, zorg, scholing/opvang etc. UWV etc.

Een mens leert langs drie wegen: Door na te denken. Dat is de edelste. Door na te doen. Dat is de gemakkelijkste. En... door ervaring. dat is de moeilijkste. Zonder kleerscheuren raak je niet door het prikkeldraad.

De kanarie in de kolenmijn is een mooi gezegde, ofwel de indicator dat het duidelijk misgaat in de huidige maatschappij. Het zit niet goed en het wordt niet aangepakt, door zgn. bezuinigen, geen werk, geen geld, maar alle uitingen van religieus fanatisme die de maatschappij bedreigen en het gevoel van veiligheid afnemen zouden moeten worden aangepakt. Scheiding van kerk en staat behouden en mensen vrij laten in hun overtuiging zonder dat de andere daarmee beschadigen. Leer elkaar kennen dat verrekt je zo, al die mooie culturen, maaltijden, kleding etc.

Armoedebestrijding is gewoon een goed businessplan Het kost 2 tot 3 miljard om armoede uit te roeien. Dat is een koopje

Correspondent-journalist Rutger Bregman is een van de meest invloedrijke pleitbezorgers van het basisinkomen in Nederland. In ons nieuwste tijdschrift over armoede vertelt hij over het nut van armoedebestrijding, de kosten en de opbrengsten.

Rutger Bregman noemt het fascinerend om te zien hoe snel het idee van een basisinkomen de wereld veroverd heeft. 'Ik hou me er nog maar drie jaar mee bezig, daarvoor had ik geen idee wat het was. Ik pleitte ervoor minder te gaan werken, zodat er meer tijd is voor onbetaald werk en voor elkaar zorgen. Toen was mijn gedachte: 'Wat zou er gebeuren als je mensen gewoon geld geeft, gratis geld? Ik ging op zoek en kwam erachter dat mensen niet stoppen met werken, maar dat ze meer onbetaald werk doen.

Wie is Rutger Bregman?

Rutger Bregman is historicus en als journalist verbonden aan De Correspondent. Hij publiceerde over uiteenlopende onderwerpen als het belang van utopisch denken, economische ongelijkheid en vooruitgang in de geschiedenis. Bregman schreef boeken als 'Met de kennis van toen' (2012), 'Gratis geld voor iedereen' (2014) en 'Waarom vuilnismannen meer verdienen dan bankiers' (2015).

Bregman ziet het basisinkomen niet als een kant-en-klaar recept dat 'pats boem' ingevoerd kan worden, maar als een denkrichting. Het basisinkomen gaat ten diepste uit van een andere filosofie van herverdeling. Het gaat ervan uit dat het overgrote deel van onze welvaart niet door onszelf is gecreëerd maar een gift is uit het verleden. Onze grootste welvaart komt van technologieën, instituties, taal en gebouwen. Dat is dus een gift die ons in de schoot is geworpen – en een gift moet je eerlijk verdelen. Een basisinkomen is dus een dividend van de vooruitgang.

Plan van Nixon. Eerder ontdekte Bregman dat er in de Verenigde Staten en Canada in de jaren '70 met succes experimenten zijn gedaan met het basisinkomen. Allerlei mensen van links tot rechts dachten dat het basisinkomen eigenlijk onvermijdelijk was. President Nixon heeft zelfs een bescheiden basisinkomen voorgesteld, die wet is twee keer door het Congres gekomen. De Senaat hield de voorstellen vervolgens tegen omdat de Democraten vonden dat het basisinkomen niet hoog genoeg was.

De initiatiefnemers waren vooral geïnteresseerd in de vraag: stoppen mensen met werken? Ze ontdekten twee dingen. Het bleek dat kostwinners nauwelijks minder gingen werken. De 'secondary earners', degenen die een beetje inkomen erbij sprokkelde, gingen wel een paar procent minder werken. Bijvoorbeeld vrouwen die meer aandacht aan de opvoeding gingen besteden of jongeren die langer naar school gingen. Bovendien leken de echtscheidingscijfers te exploderen. Bij het experiment in Seattle leken de echtscheidingscijfers zelfs met vijftig procent omhoog te gaan. Vooral conservatieve republikeinen schrokken hiervan en keerden zich daarom tegen het basisinkomen. Later bleek er sprake van een statistische fout.

De wereld biedt genoeg voor ieders behoefte, maar niet voor ieders hebzucht. Onze grootste overwinning is niet dat we nooit vallen, maar dat we steeds weer opstaan als we zijn gevallen.

Solidariteit? Hoe effectief inkomenssteun kan zijn, bleek al uit de effecten van het Amerikaanse Mothers Pension – een kleine uitkering voor alleenstaande moeders – in het begin van de 20e eeuw. Onderzoekers constateerden een gezondheidseffect dat één of twee generaties later nog te zien was. Bregman: Op basis van data uit het Amerikaanse leger bleek dat kinderen van wie de moeder het Mothers Pension had ontvangen een jaar langer leefden dan de groep die dat niet had gehad. Dat zijn vrij forse effecten als je bedenkt dat het pensioen maar een kleine uitkering was. In mijn boek hamer ik dan ook op het gegeven dat sociale zekerheid geen kwestie van liefdadigheid is. Mijn stelling is dat we dit niet zozeer moeten willen vanuit solidariteit, maar vooral omdat het een goed businessplan is.

Ik denk dat dit het einde is van het denken in termen van solidariteit. Solidariteit gaat ervan uit dat er een groep is van makers en een groep van nemers, oftewel aan de ene kant de harde werkers en aan de andere kant de groep die daarop teert. Dit is zowel het klassiek liberale als het klassiek sociaaldemocratische denken. Dat gaat ervan uit dat als het goed gaat met mij, ik jou wel even wil helpen. En omgekeerd ga ik ervan uit dat jij mij gaat helpen, als het even slecht gaat met mij. Het basisinkomen is juist een gift uit het verleden die we eerlijk proberen te verdelen.

Econoom Raymond Gradus betoogt dat het basisinkomen onbetaalbaar is. Een basisinkomen van €1.000,- per maand zou de staat 200 miljard euro kosten. Die 200 miljard is een volkomen opgeblazen bedrag. We moeten niet naar de bruto- maar naar de netto-kosten kijken. Veel mensen zullen een basisinkomen krijgen, maar evenveel extra belastingen moeten betalen. Voor hen verandert er niks. En dus moet je vooral kijken wat het kost om de armoede uit te roeien – we hebben het immers over een vloer in de inkomensverdeling. De kosten daarvan zijn door het Sociaal en Cultureel Planbureau becijferd op 2 tot 3 miljard euro. Dat is slechts 0,3 procent van het bruto binnenlands product. Een koopje!!

Mensen voelen zich waardevol als ze iets voor anderen kunnen betekenen, hoe klein ook. Rijk zijn is bezitten, wat niet te koop is gewoon mee mogen doen!!! Laat niemand bepalen wat jij moet denken. Denk voor jezelf, bepaal voor jezelf, leer voor jezelf!

DE RADBOUD UNIVERSITEIT IN NIJMEGEN EN KONINKLIJKE VISIO IN HUIZEN INTENSIVEREN HUN SAMENWERKING

De Faculteit der Sociale Wetenschappen van de universiteit en het expertisecentrum willen de diagnose, begeleiding en participatie van mensen met een visuele (meervoudige) beperking verbeteren op basis van wetenschappelijke kennis. Dit doen ze door een betere wederzijdse afstemming van onderzoeksactiviteiten gericht op deze doelgroep.

Enkele projecten waarin Visio en de onderzoeksgroep *Beweging in Zicht* momenteel samenwerken zijn: het bevorderen van spelen en sociale interacties van kinderen met een visuele beperking door middel van 'smart toys'; onderzoek naar een mogelijke knik in de ontwikkeling van blindgeboren kinderen; het ontwikkelen van een test voor onderzoek naar autisme bij mensen met verstandelijke en zintuiglijke beperkingen, en het aanpassen van het observatie-instrument Tactiel Profiel.

De intensivering van de samenwerking uit zich onder andere in het instrueren van medewerkers van Visio door de Radboud Universiteit bij het uitvoeren van de toegepaste onderzoek- en innovatieprojecten. Visio biedt op haar beurt de mogelijkheid aan studenten en promovendi om een onderzoeksproject uit te voeren in het kader van hun opleiding. Ook kunnen beide organisaties op verzoek over en weer onderwijs verzorgen.

*Vaak moet er iets gebeuren voordat er iets gebeurt. Gebruik je leven, pot het niet op. Maak je geen zorgen, maak plannen..
Over elke berg leidt een pad, hoewel niet altijd zichtbaar vanuit het dal. Vertrouw niet op degenen die alles goed aan je vinden
maar op hen die je vriendelijk op je fouten wijzen.*

UVEÏTIS

Een groeps gesprek met mensen vanuit de Uveïtis vereniging waaraan we deelnamen. Hoe kunnen we samen met oogartsen bewerkstelligen dat alle mogelijke behandelopties voor Uveïtis aanbod komen. Hiervoor is een tool ontwikkeld die zowel patiënten als artsen kan helpen met het bespreken van de verschillende behandelopties. Uiteindelijk is het doel dat de patiënt samen de oogarts een beslissing neemt op basis van volledige, begrijpelijke informatie, die hem tijd geeft e.a. tegen elkaar af te wegen.

STEMMEN IS NIET VERPLICHT MAAR HET MOET WEL MOGELIJK WORDEN GEMAAKT

Visueel gehandicapten worden nog steeds uitgesloten van zelfstandige deelname aan het stemproces, vaak met veel moeite mag er iemand mee het hokje in maar dan is er al heel wat water door de Rijn gestroomd. In een open brief heeft Jeroen Zwart (alias Broeder Tuck) Kamerleden opgeroepen om dit voor iedereen mogelijk te maken. We blijven het volgen.

LOUIS BRAILLE AWARD VOOR APPLE

Apple heeft de Louis Braille Award gewonnen voor de inspanningen die ze doen om toestellen geschikt te maken voor blinden en slechtzienden. De prijs werd vrijdag uitgereikt door de Associated Services for the Blind and Visually Impaired. Het is de 57e keer dat de prijs wordt uitgereikt aan mensen en bedrijven die een bijdrage hebben geleverd aan het levenskwaliteit van blinden en slechtzienden.

De Louis Braille Award

Apple kreeg de prijs voor de toegankelijkheidsfuncties in de iPhone, iPad, Apple Watch, Mac en andere producten. Eerder werd de prijs ook uitgereikt aan blinden en slechtzienden die een uitzonderlijke prestatie hadden geleverd. Apple stuurde engineer Jordyn Castor, die al vanaf haar geboorte blind is, naar de prijsuitreiking. Castor is als ervaringsdeskundige bij Apple werkt aan de toegankelijkheidsfuncties.

Op de website van het instituut is te lezen welke prestaties Apple heeft geleverd om de Louis Braille Award te hebben verdiend. Zo zit er op de Mac een schermlezer en zijn de touchscreenfuncties op de iPhone en iPad ook goed bruikbaar voor blinden. Bovendien is de Apple Watch de eerste wearable die makkelijk te bedienen is voor blinden en brengen ontwikkelaars allerlei apps uit, zoals navigatie voor blinden op de Apple Watch. Braille wordt uiteraard ook ondersteund, zowel op de iPhone als op de Mac. Je kunt meer dan 70 brailleschermen koppelen en het gebruiken in 25 talen.

Daarmee loopt Apple voor op veel andere fabrikanten, die veel minder doen. Tijdens WWDC 2016 organiseerde Apple een sessie met Haben Girma, een voorvechtster van toegankelijkheidsfuncties. Girma is de eerste blinde persoon die afstudeerde aan Harvard Law School. Ook heeft Apple sinds afgelopen oktober een speciale website waarin ze de vele toegankelijkheidsfuncties uitleggen. Zo zijn er bijvoorbeeld gehoorapparaten met Made for iPhone-certificaat waarmee je allerlei instellingen kunt regelen via een app. Daarnaast is er schakelbediening voor mensen met een motorische beperking. Kortom: wat je fysieke (on)mogelijkheden ook zijn, **bij Apple zit je goed. (mits je het betalen kunt)**

Helen Keller Award in 2015

Toch is het vrij laat dat Apple dit soort prijzen ontvangt. In 2015 kreeg Apple de Helen Keller Achievement Award voor de Voice Over-technologie. Deze prijs werd uitgereikt door de American Foundation for the Blind. Ook op I- Culture is er regelmatig aandacht besteed aan de behoeften van blinden en slechtzienden, bijvoorbeeld met de special over blinden en slechtzienden en met het overzicht van apps voor blinden en slechtzienden.

Het leven is altijd al een kwestie geweest van wachten op het juiste moment om in actie te komen.

WEEK VAN DE TOEGANKELIJKHEID

Toegankelijkheid is vorm van beschaving door Jaap van Velzen, deskundige toegankelijkheid

Er was ook dit jaar weer de Week van de Toegankelijkheid. Dit keer is het thema *Aan tafel*. Hier komt de toegankelijkheid in eetgelegenheden aan de orde. Mensen met een beperking houden namelijk ook van een hapje; ongeveer 2 miljoen mensen met een handicap, plus zo'n 3 miljoen ouderen, waarvan een kwart 80-plussers. De fysieke toegankelijkheid zou dus prima moeten zijn. Maar dat is niet zo. Moeilijke drempels, slecht bereikbare restaurants en nogal wat hindernissen op straat bewijzen anders. Die maken het veel mensen lastig om zelf op stap te gaan. Toegankelijkheid met een beperking zou de norm moeten zijn voor de inrichting van de openbare ruimte. Maar met als uitgangspunt de gemiddelde mens maken we al decennia dezelfde fouten. Na de jaarlijkse aandacht om toegankelijkheid blijkt het weer business as usual. Toegankelijkheid is een vorm van beschaving. We hebben er nu zelfs een geratificeerd VN-verdrag voor. Helaas staan enkele serieuze hindernissen de uitvoering ervan in de weg.

Ten eerste is dat mensen **zonder** beperking zich onmogelijk kunnen inleven in iemand die daarmee 24/24 heeft te maken. De tweede is dat het bijna onmogelijk is om je op een beperking voor te bereiden. Die vorm van bewustwording is ook moeilijk aan te leren. Want met een beperking kom je in een andere wereld terecht. Daar willen we vandaan blijven. Zo suggereerde staatssecretaris Van Rijn tijdens de discussie rond het VN-verdrag dat iemand die ergens niet naar binnen kon, daar zelf maar om moest vragen. De andere wereld dus. Maar de meest onneembare hindernis is de Wmo. Deze wet wil dat iedereen met het 'etiket' zorg of beperking moet kunnen meedoen naar zijn mogelijkheden. Maar de Wmo is juist geen activeringswet, maar zorgwet geworden. Mensen worden vooral ondersteund op individueel niveau. Alleen: van hulpmiddelen onderweg, wordt de fysieke omgeving niet toegankelijker. Juist dat aspect moet integraal deel uitmaken van het ontwerp van de openbare ruimte - onze leefruimte. De synergie van beleid tussen welzijn, stadsontwikkeling, voorzieningenbeleid en meer laat - zeker lokaal - nog sterk te wensen over. In die zin is de Week van de Toegankelijkheid een heldere oproep tot zorginnovatie over grenzen heen. Maar nu eerst: Aan tafel! Uitgave is bij Iederin op te vragen.

*Er is een wonder in elk leven en in ieder van ons.
Het openbaart zich, zomaar, buiten je denken en weten om.*

EEN WONDER

Artsen hebben een wonder verricht. We zijn zo blij dat Dani niet blind is geworden", zegt vader Mike van Seumeren. Na honderden ziekenhuisbezoeken en 51 ingrepen is het arts van een oogkliniek in Saoedi-Arabië gelukt om Dani's zicht te redden. Hij kan weer lachen en voetballen. De 8-jarige Dani uit Almere is geboren met een zeldzame oogziekte. Door een onbekende oorzaak kan het netvlies zich niet hechten en laat het los. Aan zijn linkeroog is het jongetje volledig blind. Aan de rechterkant zag het jongetje nog een klein beetje. "Maar rond de kerst werd de situatie erger en erger", vertelt vader Mike. "We zijn jarenlang ontzettend goed geholpen door het Oogziekenhuis in Rotterdam. Dokter Van Meurs heeft echt voor hem geknokt. Maar hij kon de situatie niet verbeteren."

Ook Amerikaanse artsen - het gezin reisde vier keer naar de VS - konden hem niet helpen. De situatie was uitzichtloos, vreselijk verdrietig", zegt Mike. Ook Dani leidde daaronder. Hij had niet alleen veel ontstekingspijn, ook psychisch vrat het aan hem. Uiteindelijk komen ze via het ziekenhuis in contact met de Italiaanse oogarts Marco Mura

in Saoedi-Arabië. Die denkt hun zoontje te kunnen helpen, maar het is niet gemakkelijk om het land in te komen voor de behandeling. Zijn vader plaatst een oproep op Facebook waarin hij om hulp vraagt. Een Nederlandse ondernemersfamilie koppelt de familie aan de Arabische zakenman Fahad Abunayyan.

"Normaal gesproken laat zo'n land niet zomaar patiënten binnen. Het is natuurlijk een streng land. Mijn vrouw zag daar wel tegenop. Maar we zijn ontzettend goed geholpen. De minister van Volksgezondheid heeft zich voor ons ingezet. Het team van **de wereldberoemde dokter Marco Mura** heeft Dani geopereerd. Met succes. En de operatie had geen dag later moeten komen. Vader Mike: "Als we een week later waren geweest was Dani volledig blind geweest. Het is een wonder. Dani ziet nog ongeveer 5 procent met zijn rechteroog. "Dat klinkt weinig, maar het is een wonder. Hij ziet nu tenminste weer iets en kan weer voetballen. We zijn ontzettend blij dat hij nog iets kan zien. Eindelijk is een operatie gelukt. Dani heeft zoveel tegenslagen gehad. Dit is prachtig. Dani is een vrolijk jongetje. En wat zijn we trots op hem

Soms kan het reiken van een hand het begin zijn van een gezamenlijke reis.

HET PRESENTEREN VAN EEN VISUELE ZORGRROUTE OP DE WEBSITE KIESBETER.NL

Kiesbeter kan patiënten helpen bij het maken van keuzes over hun zorg. Dit blijkt uit onderzoek van het NIVEL en Zorginstituut Nederland. Om keuze-informatie over de zorg begrijpelijker te presenteren ontwierp Zorginstituut Nederland begin 2014 het format van de 'zorgroute'. Op zo'n webpagina is per aandoening met een blauwe lijn met bolletjes aangegeven welke route een patiënt doorloopt. Van diagnose naar behandeling en controlebezoeken. In één oogopslag wordt duidelijk welke zorg iemand kan verwachten en voor welke keuzes hij of zij kan komen te staan. Voor een voorbeeld zie:

<https://www.kiesbeter.nl/onderwerpen/diabetes-type-2>.

Deze weergave sluit goed aan bij de manier waarop mensen informatie verwerken. Als mensen meer willen weten kunnen ze klikken op links naar meer informatie over de verschillende soorten zorg.

KiesBeter.nl als startplek.

De zes patiëntenorganisaties die we ondervroegen over de mogelijke meerwaarde van de visuele route reageerden positief op het format. Ze vinden KiesBeter.nl een goede plek om de route te presenteren. KiesBeter.nl kan fungeren als startplek waarbij patiënten worden doorverwezen naar informatie van de patiëntenorganisaties. De patiëntenorganisaties plaatsten enkele kanttekeningen. Bijvoorbeeld dat de route de zorg weergeeft voor de 'doorsnee' patiënt met een enkele aandoening. De informatie zal daardoor niet voor iedereen van toepassing zijn. Ook gaven enkele patiëntenorganisatie aan dat de term 'zorgroute' niet aanspreekt. Ze pleitten voor opties zoals 'hoe ziet de zorg eruit' of 'zorgwijzer'.

Aanleiding onderzoek. Zorginstituut Nederland heeft de resultaten van dit onderzoek gebruikt voor het verder ontwikkelen van KiesBeter.nl. Voor verschillende aandoeningen wordt de informatie weergegeven per fase in de zorg. De precieze weergave verschilt afhankelijk van de aandoening en het onderwerp. Verder zet Kiesbeter sterk in op het voorkomen van dubbel werk. Dit doen ze door zoveel mogelijk te verwijzen naar andere betrouwbare bronnen van onder andere patiëntenorganisaties.

Verandering kan eng zijn. Maar weet je wat enger is?

Dat angst je weerhoudt om te groeien. Dankbaarheid is niet alleen de grootste der deugden, maar ook de ouder van alle andere deugden. Leven met veerkracht het verschil tussen leven en overleven..

Activiteiten 2016

Belangrijkste uitgelicht per maand

**KORTE IMPRESSIE PER MAAND VAN DE IN 2016 BEZOCHTE
BIJENKOMSTEN, CONGRESSEN EN SYMPOSIA**

Denken met je hart en voelen met je hoofd. Wanneer je dingen vanuit je hart onderneemt, voel je een rivier van vreugde door je stromen. Kies niet met je hoofd maar met je hart. Je verstand is er om keuzes te begrijpen, niet om ze te maken.

Gedurende het jaar namen we deel aan en gaven advies voor: PG werkt samen, werkgroep wonen en arbeid van Iederin, meedenkgroep verkiezingen, Mezzo ledenraad, diverse bijeenkomsten In voor zorg, Waardigheid en trots VWS, Samen voor de klant en uitvoeringsautoriteit A&O SZW, bijeenkomsten Movisie Participatiewet, Vilans het werkboek in voor mantelzorg, VBOB, Provincie Brabant met nul verkeersdoden, zelfstandig wonen, leefbaarheid, Sociale veerkracht, ouders en onderwijs, SKGZ geschillen commissie, Ambassadeur van Janusz Korczak, Zorgbelang E- health en wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg, Ambassadeurs VN verdrag. Enkele bijeenkomsten worden hieronder kort uitgelicht

JANUARI

BIJEENKOMST UITVOERINGS AUTORITEIT

uitvoeringsautoriteit@aeno.nl

Uitvoeringsautoriteit is een adviesorgaan voor, met en door uitvoerders en ambassadeurs (organisaties die graag ondersteunen) en daarmee knelpunten en oplossingen gaan agenderen, gevraagd en ongevraagd gaat adviseren en het sociaal domein transformeren. Mensen betrokken of werkzaam bij het sociale domein zoals wmo, inkomen en schuldhelpverlening waren bij elkaar in Amersfoort. Ervaringen vanuit het werkveld werden op een zeer enthousiaste wijze gedeeld door Rob Knoops. Een schat aan ervaring, beleving en kennis werden gedeeld. Paul Scheerder, bekend van tv programma schuldig was uitgebreid aan het woord. De overheid heeft een manier nodig om door organisatie en hiërarchische grenzen heen problemen met gezamenlijke kennis en capaciteit op te pakken. Zodat leefwereld (de reis van en naar de vraag) centraal komt staan en samen met de profs een bottom-up beleid kan worden ontwikkeld vanuit de bedoeling van de wet. Dit was een bijeenkomst waar je energie van kreeg!! Goede start voor 2016. Sluit u allen aan, zouden wij zeggen, daar wordt Nederland vrolijk van.

BIJEENKOMST BUDGETCOACH

Een bijeenkomst waarin praktische tips werden gegeven voor mantelzorgers, wie kan (financieel) ondersteunen bij het geven van onvoorwaardelijke zorg?

NIEUWJAARS BIJEENKOMST IEDERIN

Een netwerkbijeenkomst met al thema de stad van de toekomst, hoe doen we het samen met onderwijs, arbeid, wonen en zorg. Een bijeenkomst die niet voor herhaling vatbaar was, veel gebakken lucht informatie dus zijn we na enige tijd aangehoord te hebben weggelopen. Want men vond zich zelf erg interessant en mensen achterin en met visuele beperking kon de het niet volgen en een dialoog met de zaal was niet mogelijk.

FEBRUARI

HANDREIKING GOVERNANCE

De gemeentelijk governance rond WMO en Jeugdwet is niet op orde. Tussen Rijk en Rechtbank zit niets. Gevolg vele WMO rechtszaken. Governance (toezicht/ transparantie) is een boeiend bestuurlijk actueel, en relevant onderwerp. Ook als is dit niet zo concreet als wonen of vervoer. In de handreiking die Iederin aanbood werden kaders geschetst m.b.t. inspraak, medezeggenschap en controle op zo'n manier dat lokale belangenbehartigers ermee aan de slag kunnen gaan. Iederin wilde weten of governance relevant genoeg is om op te pakken, komen alle onderwerpen duidelijk aan bod? moet er een splitsing komen m.b.t. kwaliteit en rechtmatigheid (aanbieder is ook indicatiesteller) bezwaar en beroep e.d. eventuele suggesties werden meegenomen vanuit de achterban.

WERKCONFERENTIE GEZAMENLIJK BESLUITVORMING

Een bijeenkomst in het Radboud UMC te Nijmegen waarin diverse sprekers aan het woord kwamen om de problematiek van, samen beslissen, vanuit hun kennis en ervaring bespreken. De spreekster en wetenschappelijk onderzoekster afdeling medische ethiek en kindergeneeskunde amc: *wanneer samen beslissen niet vanzelf spreekt*, reikte ons na haar presentatie een boekje uit met daarin de reflectie van patiënten en artsen over gezamenlijk besluitvorming. Ook hier werden ervaringen uit het veld gedeeld onze was: durf je kwetsbaar op te stellen (Prof Deutman) fixed what you can, tell what you fixed ask somebody to help you iff you cannot. (JM) Je hoeft het niet alleen te doen, doe wat je kunt, zeg wat je gedaan hebt en als het vast loopt vraag een ander om raad. Nee, is ook een antwoord, kwetsbaarheid voorkomt vaak hele procedures iedere ingreep kan mis gaan wees daarvan bewust als patiënt wijs hem er ook op vooraf!!

Niemand kan je iets onthullen dat niet reeds sluimert in de dagenraad van je kennis

SAMEN VOOR DE KLANT

Besproken en bijgepraat werden we door het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid over de onderwerpen als wet banen afspraak, quotum arbeidsbeperkten Het is altijd interessant om te horen waar de (on) mogelijkheden liggen om samen te komen tot het hoogste haalbare en dan blijkt dat de werkelijkheid anders is dan op papier geregeld lijkt. En de bedoeling van de wet vaak uit het oog verloren raken door het systeem. Maar op afstand blijven we het volgen om een goed geïnformeerde bondgenoot te kunnen en misschien mogen zijn. Wie zijn de doelgroep banen afspraak: mensen die in de PP-Wet vallen en niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, Wajongeren met arbeidsvermogen, mensen met (oude 2014) wsw indicatie, mensen met een WIW baan, een ID baan, afgewezen zijn voor Wajong tussen september 2014 en 1 juli 2015, schoolverlaters voorgezet speciaal onderwijs.

Het werkt niet meer De hulpverlening is in Nederland zo goed georganiseerd dat het niet meer werkt. Schuldhulpverlening is vaak gericht op uitsluiting. Mensen met schulden uit het buitenland komen bijvoorbeeld niet in aanmerking voor een traject.

Het is duur om arm te zijn Pieter Hilhorst citeert James Baldwin: Het is duur om arm te zijn. De cijfers spreken voor zich. Mensen met schulden zijn langer werkeloos (4-12 maanden) en 9 dagen per jaar vaker ziek. Armoede zorgt voor € 306,- extra aan zorgkosten. Een opmerkelijk feit is dat zo'n 30% van de schulden bestaat uit kosten voor incasso en aanmaningen.

Niet dweilen, maar het lek verhelpen Het huidige systeem gaat uit van een heilig geloof in eigen verantwoordelijkheid. Vervolgens hebben we een duur vangnet opgetuigd om mensen met incassomaatregelen te disciplineren. Het loont om te investeren in een ander systeem; het systeem van Zelfverzekerde Financiën. Pieter Hilhorst pleit voor een aanpak die gericht investeert in het voorkomen van schulden.

Alarm bij financiële tegenslag Het systeem van Zelfverzekerde Financiën start met een budgetscan en budgetplan. Het derde element is een abonnement op Eerst Hulp bij Financiële Tegenslag. In het budgetplan is afgesproken dat er een alarm (in de vorm van een sms-bericht naar een financiële hulpverlener) afgaat als het saldo onder een bepaalde grens zakt of als door een overboeking de betalingen in gevaar komen. Op dat moment komt de eerste hulp in actie: de financiële hulpverlener neemt contact op met de klant om te ondersteunen bij het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid. Het systeem van zelfverzekerde financiën vergroot uiteindelijk de vrijheid van de deelnemers, doordat zij geen keuzes meer hoeven te maken onder invloed van geldzorgenstress.

Een onverwachte glimlach kan een mensenleven redden. Kijken doe je met je ogen; zien doe je met je ziel.

MAART

MI TA STIMABO GENOMINEERD VOOR AWARD

voor de uitgave: waarom moeilijk doen als het samen kan. (Loesje)

Op 31 maart was de prijsuitreiking van de Potje met Geld award, waar wij als Mi ta stimabo voor genomineerd waren. Er was heel wat mis gegaan met de organisatie hiervan en uiteindelijk zijn we tweede geworden met onze uitgave "waarom moeilijk doen als het samen kan?" Toch leuk dat we dit gezamenlijk bereikt hebben, de uitgave geeft het verhaal weer van dat je als ouder eerst een "rauw" proces doorgaat om, in de wir war van regels, serieus genomen te worden. Kwetsbaar en empathisch opstellen zou geen luxe zijn. Ook, nee, kan een antwoord zijn, als het maar onderbouwd is en niet: *het behoort niet bij onze verantwoordelijkheid, volgende loket.....*

Helaas hebben ouders die een kind met beperking krijgen en/of hebben vanaf 2015 levenslang!! en blijven veel organisatie er ter legalisatie van hun beleid. Er zijn er veel maar... er ontbreekt nog meer. Geld is hierbij de boosdoener, subsidies die het (on)mogelijk maken te functioneren zoals men nodig acht.

Zorg en ict een beurs over digitale (on) mogelijkheden, dus de moeite waard om te bezoeken en te kijken wat men aanvullende aan info vanuit onze doelgroep kan gebruiken. Vaak denkt men alleen maar aan mensen die kunnen zien.

MENSELIJKE ZORG

Bijeenkomst voor de verkiezingen. Zullen toezeggingen ook waarheid worden, vast niet. want er zijn te veel andere belangen die de doorslag geven en het blijft verdienen aan de zorgvrager, of het nu onderwijs, arbeid of zorg is. De "zorgen", de vragen van de burgers worden niet gezien of gehoord, want het komt de dames en heren niet zo goed uit. Heel veel geld wordt rond gepompt in systemen van wantrouwen, uit naam van deze zorgvragers, op alle beleidsterreinen. Gemeente hebben **de plicht** te zorgen dat mensen kunnen participeren en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

NL DOET

Een dagje mogen schilderen voor het goede doel bij de Efteling. In Villa pardoes moesten de tuin materialen een opknop beurt hebben, en daaraan hebben we met drie bestuursleden deelgenomen. Een fijne dag om dit voor zieke kinderen en hun ouders te mogen doen zodat ze even hun zorgen en verdriet kunnen vergeven.

APRIL

ouders en onderwijs

www.oudersonderwijs.nl

Er waren in 2016 diverse, door Iederin werkgroep, georganiseerde bijeenkomsten waarin de knelpunten van onderwijs voor kinderen met beperkingen. Hierin ging het om de uitwerkingen van passend onderwijs op alle niveaus van basisonderwijs tot universiteit. We hebben in het verleden ook meegewerkt aan het programma: van hinderpaal tot mijlpaal, dus blijven zover mogelijk betrokken bij de praktijk en de uitwerking. Er zijn veel ouders actief zoals Parent2parent en de samenwerking is een feest van (h)erkenning. Er komen diverse vragen regelmatig langs vanuit ouders en de ouder met de desbetreffende deskundigheid en/of ervaring kan hierop reageren. Iedere beperking heeft zo zijn eigen aanpak en deskundigheid.

Miljarden Onderwijsgeld niet goed besteed

lerarensalarissen De SP wil van staatssecretaris Sander Dekker (Onderwijs) weten of extra geld dat was bedoeld voor hogere lerarensalarissen en het verkleinen van klassen wel goed is terechtgekomen. Maandag verscheen een onderzoeksrapport van twee deskundigen die concluderen dat miljarden aan onderwijsgeld niet goed zijn besteed door de scholen zelf. De PVV ziet nog eens bevestigd wat de partij steeds vreesde, en wil scholen dwingen hun geld voortaan voor het juiste doel te gebruiken. Ook de SP wil scholen niet langer de vrije hand laten in het besteden van geld voor lerarensalarissen. Dat moet het ministerie van Onderwijs maar weer gaan doen, vindt Tweede Kamerlid Peter Kwint. Oud-leraar Hans Duijvestijn en leraar Frans van Haandel, verbonden aan de kritische vereniging Beter Onderwijs Nederland, onderzochten op persoonlijke titel wat er is gebeurd met de 1,4 miljard euro extra die de afgelopen jaren jaarlijks voor het voortgezet onderwijs is uitgetrokken. Ze kwamen tot de slotsom dat leraren alleen maar slechter zijn gaan verdienen, de klassen groter zijn geworden en het lerarenkorps kleiner. De miljarden waren juist bedoeld om dat te keren. Het ministerie bestudeert de cijfers van Duijvestijn en Van Haandel.

Ervaringskennis toepassen

Een interessante dag, waarin ervaringsdeskundige ruim vertegenwoordigd waren, maar de zorgverleners achter bleven qua aantallen, die hebben vermoedelijk moeite met de ervarings deskundigen zoals lastige mantelzorgers, ouders etc. De workshop storytelling als beïnvloeding, was een prima mogelijkheid. Scholen vanuit ervarings deskundigheid ook, maar professionals hebben vaak moeite mee dat kennis zo gedeeld wordt, ze zien het niet als aanvulling, maar ervaren het als bemoeizucht. Partner benadering was de derde workshop nu dat willen ze al helemaal niet zo zien, afstand houden, kortom nog lange weg te gaan. **Aan de slag met de "patiënten reis", de reis van de burger etc. dat is de uitdaging!!!**

De herinnering is het enige paradijs waaruit wij niet verdreven kunnen worden. Zij die dansten werden voor gek aangezien door hen die de muziek niet konden horen

GESPREK M.B.T. GEEN ONDERSTEUNING MEE

Deze maand is er een gesprek geweest tussen MEE Brabant en gemeente i.v.m. de vele moeilijkheden en het niet geven van deze ondersteuning door MEE West Brabant, en het niet adequaat leveren van informatie door de gemeente Gilze Rijen. De onjuiste verwerking van de aanvraag van het PGB WMO/ begeleiding. De uitvoering door de gemeente waardoor burgers buiten de boot vallen. Er is geen klachten commissie omdat er volgens de gemeente geen klachten zijn!! Echter burgers vragen ondersteuning niet aan vanwege het ontmoedigings beleid van de gemeente, uitslag van aanvraag telefonisch zodat je geen klacht kan indienen want er is geen beschikking. Op de vraag hoe te bereiken was geen antwoord, want het staat niet op de website van de gemeente. Het sociaal advies team behandelt geen persoonlijke zaken, wie dan wel, geen antwoord. Kortom als je de weg niet weet, niemand je helpt, krijg je geen noodzakelijke ondersteuning. Wij waren benieuwd hoeveel aanvragen en hoeveel afwijzingen en waarom.

Je zult versted staan hoeveel problemen er door goede communicatie kunnen worden opgelost.

POSITIEVE GEZONDHEID

(informatie van de website positieve gezondheid)

Op 31 mei presenteerde Machteld Huber haar idee/ poster tijdens de bijeenkomsten van Iederin vanuit onze werkgroep deelnamen aan wonen, arbeid en onderwijs.

Wat is positieve gezondheid?

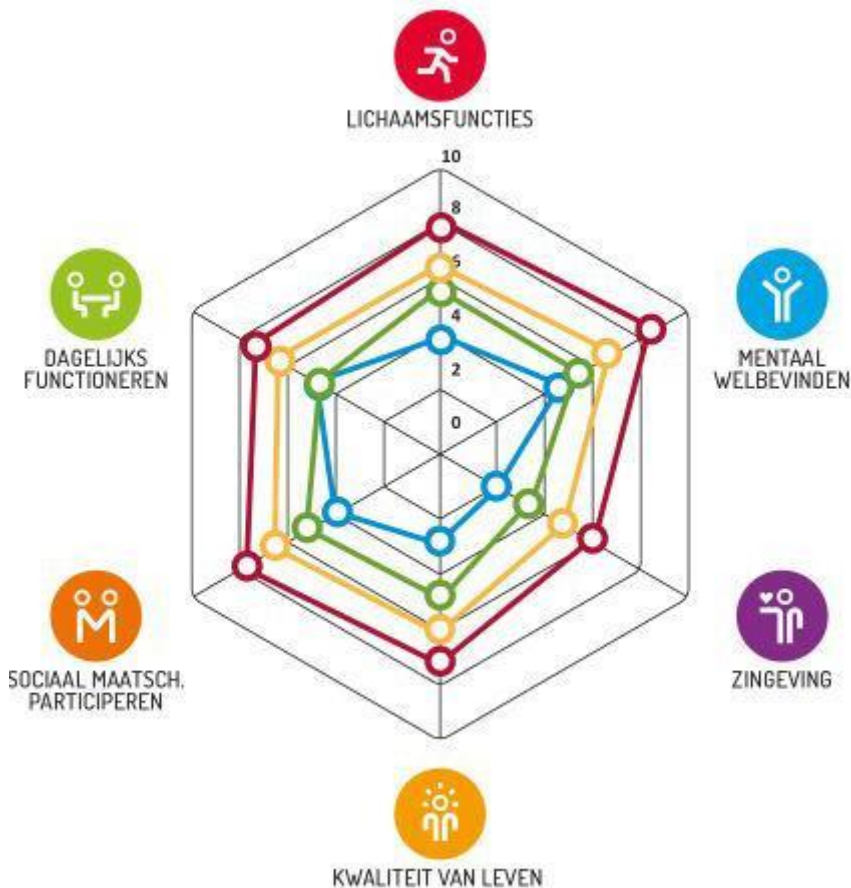
Machteld Huber introduceerde het concept positieve gezondheid in Nederland in 2012. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. Daarmee biedt dit nieuwe gezondheidsconcept een alternatief voor de definitie van de World Health Organisation (WHO).

Zes dimensies van gezondheid:

Huber onderscheidt in haar concept zes gezondheidsdimensies om het 'gezondheidswelzijn' te meten:

1. Lichaamsfuncties: medische feiten, medische waarnemingen, fysiek functioneren, klachten en pijn, energie
2. Mentale functies en -beleving: cognitief functioneren, emotionele toestand, eigenwaarde/zelfrespect, gevoel controle te hebben, zelfmanagement en eigen regie, veerkracht
3. Spiritueel/existentiële dimensie: zingeving/meaningfulness, doelen/idealen nastreven, toekomstperspectief, acceptatie
4. Kwaliteit van leven: kwaliteit van leven/welbevinden, geluk beleven, genieten, ervaren gezondheid, lekker in je vel zitten, levenslust, balans
5. Sociaal maatschappelijke participatie: sociale en communicatieve vaardigheden, betekenisvolle relaties, sociale contacten, geaccepteerd worden, maatschappelijke betrokkenheid, betekenisvol werk
6. Dagelijks functioneren: Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen (ADL), instrumentele ADL, werkvermogen, health literacy.

Tijdens haar presentatie op 31 mei legde zij uitgebreid en met enthousiasme uit wat de kansen zijn om vanuit dit systeem te gaan werken. Als de ambtenaren maar regelruimte krijgen en nemen. Er zijn veel ideeën uitgewisseld vanuit de leefwereld. En nu samen aan de slag op al deze beleidsterreinen en bovenal interdepartementaal ook aan de slag is het advies. Vaak werken mensen en organisaties langs elkaar heen, dus we zijn we heel wat jaren verder zijn voor dit werkelijkheid wordt. De chaos die nu gecreëerd wordt door de overheden is bewust? Of omdat er veel tegenstrijdige belangen zijn en wie geeft toe? Staat de burger echt centraal of het systeem van belonen en financiering? Het web lijkt heel veel op het ICF model (International Classification of Function) waar men vanuit gaat: wat is nodig en wat kun jezelf. Samen kom je er dan, maar al de financiële belangen zijn enorm. De zorgfabriek draait op volle toeren zowel in onderwijs, arbeid, wonen en zorg. Zorg is dus meer als verzorgen het zijn "zorgen" omdat wat nodig is voor welbevinden, dat is veiligheid, arbeid, inkomen, dak boven je hoofd en kunnen overleven. De systemen houden vele aan het werk maar de zorgvrager schiet er vaak bij in helaas. Het rondpompen van gelden uit naam van en ter legalisatie van organisaties viert hoogtij en vele die nu nog geen beroep hoeven te doen op deze zorgvragen weten niet wat er speelt totdat ze er eenmaal mee te maken krijgen, pas dan gaan de ogen open.

Wat biedt positieve gezondheid het werkveld?

Wat zijn de kansen?

De mens staat centraal. Het concept benadrukt het 'potentieel', niet wat er niet meer gaat. De focus op 'gezondheid' in plaats van op ziekte helpt beleidsmakers en politici anders te denken en het aanbod beter aan te laten sluiten bij de vraag.

Wat zijn de uitdagingen?

Meetbaar maken positieve gezondheid.

De complexiteit van het brede begrip hanteerbaar maken.

Positieve gezondheid in perspectief

Naast de potentie van het concept plaatsen professionals het concept positieve gezondheid ook in perspectief. Bijvoorbeeld:

- Gezondheid is een middel opdat iemand zijn/haar ding kan doen en geen doel op zich.
- Waar blijft ziekte in het concept positieve gezondheid?
- Is het wel voor iedereen haalbaar?
- Is het concept wel zo vernieuwend in de publieke gezondheidszorg?

Ieder mens die wat heeft bereikt in het leven, zal zeggen: 'Mijn leven veranderde toen ik begon te geloven in mezelf.'

JUNI

MEZZO LEDENRAAD

Zorgen voor elkaar is een waardevolle toekomst creëren. Dit is het onderwerp vanuit MEZZO de landelijk organisatie voor mantelzorgers. Gemeente sluiten steeds vaker mantelzorgers uit voor PGB betalingen dit omdat er geïnstitutionaliseerd wantrouwen is. PGB is de best mogelijke maatwerk ondersteuning die je maar bedenken kunt, 24 u in nabijheid en slechts 2u uitbetalen dat is toch geen fraude nietwaar.

IN VOOR ZORG

Een ontmoeting platform voor mensen in de zorg. In de Wlz veranderd veel omdat de zorg anders georganiseerd is dan enkele jaren geleden. Er zal nog meer veranderen. De hervormingen versnellen dit proces. Dit betekend nieuwe werkwijze veranderde verantwoordelijkheden voor zorgprofessionals en cliënten. Communicatie is dus belangrijk dat boodschapper en ontvanger het juiste begrijpen en dezelfde taal spreken.

SAMEN VOOR DE KLANT

Een programma van sociale zaken, m.b.t. werk voor o.a. doelgroepers, Wajongeren, WW ers etc. Tijdens deze dagen komen vanuit het programma heel veel ontwikkelingen aanbod hoe ver staat SZW er nu voor, wat moet nog gebeuren m.b.t. ernstige scholing belemmeringen, detachering Participatiewet, passend werk met functie creatie, etc. www.samenvoordeklant.nl

JULI

Het diepste niveau van communicatie is verbinding voelen zonder woorden, zonder vorm. Kritiek moet, als regen, zacht genoeg zijn om de groei van een mens te voeden zonder zijn wortels te vernietigen.

WAARDIGHEID EN TROTS

Een programma van VWS voor de langdurige zorg revalidatie/verpleeghuizen. We volgde al het programma in voor zorg waarin we zagen hoe VWS samenwerkte met de zorgmedewerk(st)ers. Je moet het samen doen en dan weet je ook de mogelijkheden van elkaar. Het is elke keer een enorme keuze uit de workshops met goede voorbeelden hoe het anders kan. Inspirerend. kijk ook op www.zorgkaartnederland.nl Kwaliteit in dialoog, wat is goede zorg en hoe spreken we daarover. Van belang is dat het een wederkerige relatie bestaat, tussen de cliënt en de zorgprofessional en tussen zorg professionals en zorgorganisatie. Kwaliteit ontstaat in samenspel tussen cliënt, naaste medewerk(st)ers en instelling. De naaste staat buiten spel als er sprake is van bewindvoering en/of mentor, die mag wel de "shit" opruimen en klussen doen. In samenwerking met Actiz, BTN en NPCF en V&VN is een kwaliteits kader ontwikkeld.

SOCIALE VEERKRACHT BRABANT

Het programma gaf een introductie van de monitor sociale veerkracht, wat is veerkracht voor u, wat is een veerkrachtige samenleving? Deze vragen liepen als een rode draad door het programma heen. Veel samen met elkaar om tafel en ervaringen en belevingen uitwisselen U- lab is de nieuwe manier om met elkaar aan de slag te gaan, het was een gezellige bijeenkomst, waarin we persoonlijk kennis maakte met je jongeren ambassadeurs van het VN verdrag, zij trekken enorm en horen "erbij"

Ik riep dat iemand er iets aan moest doen. En toen realiseerde ik me dat ik iemand ben. Sommige mensen zien de dingen zoals ze zijn en vragen: waarom? Ik zie de dingen zoals ze nooit zijn geweest en zeg: waarom niet?

QUOTUMWET: GEHANDICAPTEN WIE... WILLEN ZE NOG?

De Quotumwet is een onhaalbaar dwangmiddel en gelukkig de politieke steun ebt weg. Klijnsma wilde een stok achter de deur om werkgevers te dwingen, maar het werkt dus niet, omdat de bureaucratie te complex is. Wajongeren weer de dupe aan de armoede staf vanaf 2018!!! Mislukking kans groeit alleen maar. Overheid o.a. de ministeries van veiligheid en justitie, onderwijs en financiën, wil het maar niet lukken, dit terwijl het mogelijk is als je de mensen met (visuele)beperkingen maar kansen geeft, want dit zijn bij uitstek hun banen mogelijkheden. Maar hoe bedenk je dat iemand die vanuit de Wajong geld gaat verdienen, alles moet terug geven, en dus ondanks enorme inzet op zijn €964,00 blijft zitten. Veel reistijd en energie kostende onderneming, dus maar kort volhoud en dus geen duurzaam arbeidsvermogen op kan bouwen. Kortom geen duurzaam arbeidsvermogen heeft, maar wel vanaf 2018 gekort wordt en dus onder de armoede grens geraakt. (De VN heeft inmiddels in een rapport gesteld dat het zeer triest gesteld is met de Nederlandse mensen met een beperking, dat de stapeling van onkosten hen aan de rand van afgrond brengt.

Met al deze wetten is er eens systeemdwang ontstaan. Je moet in de ene wet of in de andere wet passen en als je er tussen valt heb je dus pech!! Jongeren moeten vanaf hun 18^e alles zelf regelen!! en krijgen soms lichte ondersteuning vanuit de WMO maar het rigide wettelijke systeem heeft bovendien perverse effecten. Een grote groep mensen met beperking heeft door de "systeemdwang" geen toegang meer tot zorg of mijdt deze omdat hij onbetaalbaar is. In de meeste gevallen geldt dat maatwerk en investering op korte termijn veel leed en op langere termijn geld zou besparen. De nieuwe wetten moeten dringend worden aangepast, om de regels voor gehandicapten jongeren snel

goed en flexibele steun en zorg te kunnen geven. Met 18 wordt je losgelaten in de jeugdwet dit is niet verstandig voor mensen met een beperking, aangezien eigenlijk pas met je 25e de hersenontwikkeling voltooid is. Wanneer mag/moet je het zelf beslissen met je 18e dit is onwenselijk gezien het feit dat ze de gevolgen niet kunnen overzien. Dus zet al die wetten op 27jaar dan maakt het voor ouders makkelijker en het systeem vereenvoudigd enorm. Vanaf je 27e mag je zelfstandig inkomen hebben, pas dan kun je gaan wonen op jezelf en krijg je financiële ondersteuning, als je geluk hebt. Ouders hebben vanaf 2015 levenslang zorg.... Er is dus heel veel te doen om mensen met en beperking een leven te gunnen zoals je dat zelf ook zou wensen, daarvoor moet je begeleiding en financiële ondersteuning heel goed regelen, anders zakken ze weg in schuldhulpverlening en frustratie en komen op het criminele pad.

Mensen met beperking verdienen een individueel afdwingbaar recht voor zorg opmaat, dit kan zijn zelfstandig wonen met begeleiding, onderwijs en werk. Mensen worden nu door de "systeemdwang" in wettelijke regimes geperst en dit is niet wat de wet beoogd heeft. We hebben samen met Sociale zaken en werkgelegenheid in september alle knelpunten in de Participatiewet besproken, maar niets meer vernomen ondanks enthousiaste en mooie beloftes!!

AUGUSTUS

Tegen de pijn van de ziel bestaan slechts twee geneesmiddelen: hoop en geduld.

VN VERDRAG IS GERATIFICEERD

Een belangrijke mijlpaal maar geen eindpunt. We beginnen pas, de implementatie fase breekt aan en dat is waar het allemaal omdraait. Samen bouwen aan een inclusieve samenleving, welzijn voor een ieder. Met het VN- verdrag als basis heeft de coalitie voor inclusie een actieve rol bij het adviseren over en het aanjagen en het ondersteunen van initiatieven voor toegankelijkheid op alle leven domeinen. De Coalitie is van allen betrokken bij dit project Mi ta stimabo is er vanaf begin aanwezig geweest en zal daar waar mogelijk nog een bijdrage leveren. Zoals het toegankelijk houden van bankautomaten, want die dreigen visueel gehandicapten uit te sluiten, i.v.m. ontbreken van spraak ondersteuning. Onze voorzitter heeft aangestuurd op het monitoren en een nulmeting. www.coalitievoorinclusie.nl

ICEVI ORLANDO

Tien jaar Mi ta stimabo en 16 jaar ICEVI een internationale bijeenkomst waarbij we wederom een bijdrage hebben geleverd aan een drietal workshops De wereldwijde samenwerking met ouders is altijd weer een feest van herkenning en support naar anderen. De ICEVI bestaat veel uit professionals werkzaam in de visueel gehandicapte wereld en het project van Scott was enorm leerzaam voor zowel ouders als prof maar niet omarmen hoor. Ouders blijven gezien worden en er slechts ter legalisatie en zullen ondanks de treaty/overeenkomst, ouders en ICEVI in Bangkok, geen volwaardige bondgenoot worden ondanks de enorme kosten die ze hebben om samen te kunnen en willen werken. We krijgen geen podium plaats om onze belangen te delen. Einde ICEVI deelname.

Niemand kan vluchten voor zijn hart. Daarom is het beter te luisteren naar wat het zegt. (16/9/2006) Je mag mij leuk vinden, maar het hoeft niet... Als een trein niet stopt op jouw station, dan is het jouw trein niet.

SEPTEMBER

ZICHT OP ONGEZIEN TALENT

Een bijeenkomst bij Visio Breda waarbij diverse hulpmiddelen leveranciers aandacht gaven wat nodig is en wat kunnen zij bieden aan de mensen met visuele beperking om werkplek aanpassingen te versnellen, samen met UWV. Bedrijven ontdekken steeds meer dat mensen met een visuele beperking een belangrijke bijdrage kunnen leveren en mede daardoor hun talenten tot bloei kunnen komen. Slechts 39% van de visueel gehandicapte heeft een baan en dit kan meer worden. Ze werken als jurist, administratief medewerkster, docent, fysiotherapeut en zijn een enorme aanwinst als men ze leert kennen als mens en ziet welke toegevoegde waarde men heeft en wat men kan, hoe gedisciplineerd men is. Als je deze inzet toon zie je dat het zijn vaak zeer gewaardeerde medewerkers zijn. Ieder mens wil gewoon mee doen gewoon dag ritme hebben en van nut zijn voor andere.

Anders dan veel mensen denken, gaan blinden en slechtzienden gewoon internet op. Ze gebruiken daarvoor speciale braille-apparatuur of tekst-naar-spraaksoftware. Maar in veel gevallen doen websites niet genoeg om hun website toegankelijk te maken voor mensen met een visuele beperking, blijkt uit onderzoek door **de stichting Accessibility** naar honderd grote, Nederlandse websites.

Van de onderzochte sites is de helft slecht te bedienen met het toetsenbord. Blinden zijn juist afhankelijk van het toetsenbord omdat ze de muis niet kunnen gebruiken. Ook formulieren op veel websites zijn voor blinden vaak slecht bruikbaar. Andere stoorzenders zijn knipperende advertenties en lastig weg te klikken cookiemeldingen. **Slecht contrast.** Ook afbeeldingen zorgen voor problemen. Technisch is het mogelijk om aan een afbeelding een omschrijving toe te voegen voor blinden, maar lang niet alle websites doen dat. Voor slechtzienden en kleurenblinden kan het een probleem zijn als websites te weinig contrast hebben, bijvoorbeeld donkergrijs op een lichtgrijze achtergrond

Eén fout kan ervoor zorgen dat een website onbruikbaar is. Ron Beenen van stichting Accessibility

Het onderzoek richtte zich hoofdzakelijk op websites, maar ook de bijbehorende apps van de onderzochte websites zijn onder de loep genomen. Ook die zijn in het algemeen niet goed toegankelijk. Sommige apps zijn moeilijk voor mensen met een beperking. De Oogvereniging herkent het probleem. "Van de ziekenhuizen heeft maar één het stempel 'drempelvrij'", zegt Walter van Opzeeland van de oog vereniging.

De...belangenorganisatie voor blinden en slechtzienden in Nederland. (zo voelt de achterban het vaak niet!!)Terwijl ook steeds meer ziekenhuizen digitaal werken en patiënten bijvoorbeeld hun medische dossier laten inzien. Voor mensen met een visuele beperking is dat dus niet altijd goed mogelijk. Als websites slecht toegankelijk zijn, is het soms lastig om hulp te vragen. "Bijvoorbeeld als je persoonlijke gevoelige vragen moet beantwoorden voor een medisch onderzoek", zegt Van Opzeeland.

Geen ondertiteling. Niet alleen blinden hebben last van problemen op internet. Ook doven lopen tegen problemen aan. "Vooral als een website filmpjes heeft zonder ondertiteling, is dat lastig", laat Eva Westerhoff, adviseur bij belangenorganisatie Dovenschap en zelf doof, weten via WhatsApp - bellen kan immers niet. "Dat is echt een groot probleem. Binnenkort zijn er weer verkiezingen, maar hoe kun je je goed informeren als veel politieke partijen, de Tweede Kamer en nieuwssites hun video's niet ondertitelen?", aldus Westerhoff. Ook de NOS doet dat op internet vaak niet, tekent zij aan. Vanaf 14 november worden alle video's op NOS.nl en in de apps ondertiteld.

Verschillen. In hoeverre websites toegankelijk zijn, verschilt onderling sterk. De overheid doet het relatief goed: zowel de sites van de vier grote gemeenten als die van de Rijksoverheid en het parlement. De overheid heeft zichzelf verplicht om websites

toegankelijk te maken voor gehandicapten. De rest van het Nederlandse web doet het minder goed. Vooral sites van energiebedrijven, webwinkels en nieuwssites zijn relatief slecht toegankelijk. **"Het lastige is dat een website vrijwel alles goed kan doen, en dat één fout er toch voor kan zorgen dat hij onbruikbaar is"**, zegt Ron Beenen van Accessibility. Ook sites die het relatief goed doen, kunnen dus voor een groep gebruikers ontoegankelijk zijn. als je het maar weet is het vaak simpel op te lossen.

OKTOBER

BESLUIT TOEGANKELIJKHEID OP OVERHEID.NL

Op dinsdag 25 oktober is het Besluit Toegankelijkheid op Overheid.nl geplaatst. Hiermee wil het ministerie van VWS invulling geven aan algemene toegankelijkheid als norm, zoals bepaald in het VN-verdrag. U kunt zelf of namens uw organisatie tot 7 november een reactie of advies geven op het Besluit. Wees er snel bij! dat waren we, we hebben van ons laten horen en andere binnen ons netwerk geactiveerd het ook te doen, want het was kortdag.

Op 1 juli jl. werd het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking van kracht. Het verdrag garandeert het individuele recht op toegankelijkheid. Open staat nog de vraag hoe algemene toegankelijkheid in de hele samenleving vorm krijgt. Het ministerie wil met dit Besluit duidelijkheid geven hoe die algemene toegankelijkheid wordt uitgewerkt. Dit is van groot belang omdat toegankelijkheid meer is dan de optelsom van individuele rechten.

Met de internetconsultatie ligt de vraag op tafel of dit Besluit wel voldoende duidelijkheid biedt en voldoende garanties geeft voor een goede uitvoering van het VN-verdrag. Kun je met dit Besluit de toegankelijkheid in Nederland beter regelen? Of is daar meer voor nodig? Uw mening is van belang voor een goede uitvoering van het VN-verdrag! De internetconsultatie kan door iedereen worden ingevuld. Ga naar www.internetconsultatie.nl/toegankelijkheid. Daarbij vindt u ook de letterlijke tekst van Besluit toegankelijkheid en de toelichting van het ministerie van VWS. Ieder(in) zal samen met de Alliantiepartners VN-verdrag uiteraard ook gebruik maken van de internetconsultatie. Als u hierover vragen heeft, neem dan contact op met Thijs Hardick, t.hardick@iederin.nl.

Een van de opmerkingen kwam er m.b.t. Omgevingswet. **Nee tegen het AMvB.** Column van Broeder Tuck, 01-11-2016.

Dit voorjaar was het, tot grote vreugde van velen, dan zover: De ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap was een feit. Dan denk je als eenvoudige ziel: "Nu gaat het de goede kant op. Elke nieuwe wet zal aan dit verdrag getoetst worden. Had je gedacht. Om het oude bouwbesluit, waarin vrijwel niets staat over toegankelijkheid, te vervangen komt het kabinet nu met de omgevingswet.

In deze omgevingswet zijn de voorschriften voor toegankelijk bouwen verdwenen.

Daardoor voldoet deze wet niet aan het VN-Verdrag. Broeder Tuck hoopt dat straks de Tweede Kamer dat opvalt. Het kabinet laat de voorschriften voor toegankelijkheid weg om de regeldruk te verminderen. De vrije markt moet het maar oplossen. In de afgelopen jaren is gebleken dat de markt dit niet doet. Door de regeldruk te verlagen legt het kabinet juist een enorme druk op de schouders van hen die de toegankelijkheid aan het hart gaat, want voor elk nieuw bouwproject zal de toegankelijkheid zwaar bevochten moeten worden.

Nu komt het kabinet wel met een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Dit is een te zwak instrument, lang niet zo krachtig als een wet. Te gemakkelijk te wijzigen, en een echte wet heeft veel meer zeggingskracht. Bovendien, heeft Broeder Tuck zich laten vertellen, verwijst deze AMvB alleen naar ongehinderd.nl. Daarop staan aanpassingen voor oude gebouwen die je in alle redelijkheid kunt doen. Niets staat er in deze AMvB over het handboek voor toegankelijkheid).

Dit is het meest complete werk als het gaat om nieuwe woningen, gebouwen en het inrichten van openbare ruimten. De toegankelijkheidsnormen moeten juist heel secuur zijn vastgelegd. Dan weet een architect, aannemer, ambtenaar van bouw- en woningtoezicht, en als het misgaat, de rechter waaraan men zich te houden heeft.

Was Broeder Tuck nu maar klaar maar nu komt er me toch wat! De overheid heeft in al zijn wijsheid besloten tot een internetconsultatie over deze AMvB. (Link hiernaar onder deze column bij de ter zake doende links) Binnen 14 dagen mogen wij onze mening geven over deze AMvB. Die 14 dagen zijn op dit moment al over de helft, want het kan tot 7-11-2016. Dus haast is geboden. Daarbij komt dat Broeder Tuck niets gemerkt heeft van een publiekscampagne om ons op deze mogelijkheid te wijzen. Broeder Tuck heeft proberen te reageren op deze internetconsultatie. Niet gelukt wegens toegankelijkheidsproblemen. Zoals jullie weten is Broeder Tuck blind en maakt dus gebruik van een voorleeshulpmiddel op zijn computer. **De aangeboden PDF's zijn niet geschikt daarvoor en daarom weigert de computer ze te downloaden.**

Toch is Broeder Tuck even naar de vragen gegaan. Het ding sprong van invulveld naar invulveld, zonder de bijbehorende vraag voor te lezen. Daar was Broeder Tuck dus gauw klaar mee. Broeder Tuck heeft aan een paar blinde collega's, met diverse spraakhulpmiddelen, gevraagd om even hier naar te kijken, geen van hen kon er wat mee. **Conclusie: De internetconsultatie over toegankelijkheid is niet toegankelijk voor blinden!**

Deze AMvB moet dan het toetsingsinstrument worden voor het College van de rechten van de Mens en de rechter. Straks kan het zijn dat een gebouw niet toegankelijk is maar wel voldoet aan deze AMvB. Het kan dan zijn dat een gehandicapte een gebouw niet in kan, maar dat de rechter deze gehandicapte toch in het ongelijk moet stellen, omdat het betreffende gebouw wel aan deze AMvB voldoet. Veel gekker moet het toch niet worden! Het mag toch niet zo zijn dat deze internetconsultatie niet toegankelijk is maar wel voldoet aan deze AMvB.

Onnadenkendheid, onbewustzijn of domheid zijn nog wel vergeeflijk. Maar de toegankelijkheidsnormen zijn heel bewust uit de omgevingswet verwijderd. En om dan niet helemaal voor schut te staan komt het kabinet met een Algemene Maatregel van Bestuur. Waarop we dan, heel democratisch, binnen 14 dagen gauw iets mogen zeggen. Waarom toch deze machinaties? Dat kan een rechtuit denker als Broeder Tuck niet volgen. Het lijkt wel alsof ze gewoon niet willen! Pest die lastige gehandicapten de samenleving maar uit. Ondertussen de euthanasiewet wat versoepelen...

Zo, deze column bevat weinig humor, want ditmaal was Broeder Tuck het lachen echt vergaan. Broeder Tuck rest slechts om uit zijn pij te springen van ergernis, deze weer aan te trekken, zijn makkers bijeen te roepen, en er maar weer tegenaan te gaan. Met vriendelijke en strijdbare groeten, Broeder Tuck Woordvoerder van 'Terug naar de Bossen'. www.terugnaardebossen.nl <https://www.facebook.com/Terug-naar-de-bossen-171051352958357/> <https://twitter.com/Terugnaardebossen>

Met bijna 600 reacties in korte tijd op het 'Besluit toegankelijkheid voor personen met een handicap of chronische ziekte', **heeft de internetconsultatie een krachtig signaal aan het kabinet opgeleverd.** Het kabinet kan en mag dit signaal niet naast zich neerleggen. Op een enkele uitzondering na, zijn de reacties eensgezind: de uitwerking van de toegankelijkheidseisen uit het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking, is volstrekt ondermaats.

Het concept-besluit van het kabinet is onverenigbaar met de ambitie waarmee het verdrag werd goedgekeurd door de Eerste en Tweede Kamer. Het concept is om onbegrijpelijke redenen uiterst vaag en staat een toegankelijker samenleving eerder in de weg dan dat het bijdraagt. Mensen met een beperking hebben niks aan dit

conceptbesluit en degenen die toegankelijkheid moeten realiseren, weten hiermee evenmin waar zij aan toe zijn. Het concept is ongeschikt om voor te leggen aan de Tweede Kamer en moet daarom terug naar de tekentafel. De bijna 600 reacties van onder meer bezorgde mensen met en zonder handicap, belangenorganisaties, zorgaanbieders, bouwkundigen en ondernemers, bieden het kabinet de bouwstenen om tot een goed Besluit toegankelijkheid te komen

Langer thuis www.wonenmetgemak.nl

De transformatie van naoorlogse woningen staat hoog op de nationale agenda. want een groot deel van de woningen blijkt ongeschikt om dar op hoge leeftijd te blijven wonen. Veel ouderen willen hun woning best aanpassen en verduurzamen, maar welke beperkingen kan dat? Wat is er voor nodig om de leef omgeving zo in te richten dat ouderen aantrekkelijk in een levens bestendige woning kunnen blijven? Diverse inspirerende voorbeelden van plannen werden getoond door Provincie, gemeente, woning corporaties, sociaal ondernemers en de burgers zelf.

WAAR WRINGT DE PARTICIPATIE MAATSCHAPPIJ?

Het sociale domein is revolutionair vernieuwd, daar is niet iedereen blij mee. In de Participatie maatschappij focussen professionals op wat mensen zelf kunnen in plaats van problemen samen met hen of voor hen op te lossen. Dit pakt volgens de VN zeer nadelig (zie website College rechten van de mens) uit voor de mensen die zorg intensieve kinderen of zorgvragen hebben, zoals de stapeling van kosten met zich mee brengt. Men zegt dit is een zorg voor de straat, buurt, eigen kracht, netwerk inzetten, burenhulp burenhulp initiatieven we moeten het zelf oplossen, maar dat lukt niet altijd, leerde het ronde tafel debat van ouder met zorg intensieve kinderen. Men doet geen moeite om de burger te begrijpen, terwijl men (niet) luistert naar de zorgvraag. Mensen raken geïsoleerd, verliezen hoop, zitten zonder banen /arbeid, en de machteloze kunnen zich alleen maar schikken. Het belangrijkste (ook voor PTSS) is het herwinnen van vertrouwen.

Kunnen en mogen bijdragen aan samenleving maakt gezond

Zelfredzaamheid, sociale netwerken, contact, mantelzorg, vrijwilligerswerk, een zinvolle dagbesteding, voldoende inkomen, al deze factoren hebben invloed op zowel de ervaren als de feitelijke gezondheid. Vaak in positieve zin, soms in negatieve zin. Artsen weten het. Sociale professionals weten het. Sociaal maakt gezond. 'We weten het allemaal, maar toch is het nodig dat het sociaal werk laat zien hoe het bijdraagt aan gezondheid', aldus Aletta Winsemius, één van de auteurs van het Movisie dossier Wat Werkt bij Sociaal en Gezond.

In het dossier Wat Werkt bij Sociaal en Gezond zet Movisie, aan de hand van het Participatiewiel, op een rij wat uit onderzoek bekend is over de relatie tussen sociaal en gezond. Hiermee helpen we professionals en beleidsmakers om een brug te slaan. Met als doel betere hulp aan mensen in een kwetsbare situatie, het voorkomen dat zij in de problemen komen of dat hun problemen verergeren. Een aantal bevindingen uit het dossier:

Daklozen leven gemiddeld 15 jaar korter dan mensen met een dak boven hun hoofd. 87 procent van de mensen die dagelijks contact heeft met hun familie is gelukkig. Ouderen die vrijwilligerswerk doen, leven langer dan ouderen die dit niet doen. Werklozen hebben 63 procent meer kans om vroegtijdig te overlijden dan werkenden.

Rol voor professionals en vrijwilligers. Het zijn vaak sociale professionals én vrijwilligers die een rol spelen wanneer mensen problemen of beperkingen ervaren op deze terreinen. Zij helpen bij het versterken, veranderen of uitbreiden van het sociale netwerk. Zij ondersteunen mantelzorgers door respijtzorg te bieden. Zij dragen bij aan het creëren van plaatsen waar mensen zinvol hun dag kunnen besteden. Sociale professionals en vrijwilligers leveren een bijdrage aan gezondheid.

Samenwerking Vanuit de Wmo en de decentralisaties wordt een andere manier van werken verwacht. Hulp en ondersteuning moet beter aansluiten bij het leven van de hulpvrager. Hulp wordt niet meer alleen vanuit één discipline geleverd. Een probleem

komt immers bijna nooit alleen, maar raakt meerdere levensdomeinen tegelijk. De samenwerking tussen het sociaal domein en de domeinen zorg, (publieke) gezondheid en preventie verdient aandacht.

Realiseer het met een transitiearena van Movisie. Movisie kan kosteloos een transitiearena verzorgen voor gemeenten en/of zorg- en welzijnsorganisaties om nieuwe verbindingen tussen welzijn, preventie, eerstelijns gezondheidszorg en publieke gezondheid te realiseren. In een transitiearena gaan participanten met elkaar op zoek naar nieuwe 'rules of the game'. Met deze vorm van kennisdeling en uitwisseling werken we samen aan lokale verandering.

Meer en beter. Volgens Aletta Winsemius kan de samenwerking meer, beter, steviger en vanzelfsprekender. De kennis en ervaring van sociaal professionals kan worden ingezet bij preventie, in de publieke gezondheid, door de eerstelijns gezondheidszorg, in de langdurige zorg. Hoe de verbinding in de lokale praktijk gestalte krijgt, is afhankelijk van de wensen, behoeften en mogelijkheden van alle betrokkenen in die lokale praktijk: bewoners in al hun rollen (patiënt, cliënt, mantelzorger, helpende buur, vriend, vrijwilligers, werknemer), professionals (uit alle betrokken domeinen), de organisaties waarvoor zij werken, financiers (zoals zorgverzekeraars) en de gemeente.

Preventie Of het nu gaat om jong of oud, mensen met of zonder beperking, lichamelijk, psychisch of verstandelijk of over mensen met of zonder schulden, iedereen moet zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk, in hun vertrouwde omgeving wonen. Dit werkt alleen als er meer aandacht is voor preventie, in de breedste zin van het woord en voorkomen in plaats van oplossen of genezen.

DE REIS VAN DE BURGER INZICHTELIJK MAKEN

Gemeenten vinden het moeilijk inzicht te krijgen in het aantal mensen dat afziet van zorg door de (te) hoge eigen bijdragen die zij voor Wmo-voorzieningen moeten betalen. Zij hebben weinig tot geen zicht op de groep mensen die (mogelijk) wel hulp of ondersteuning nodig heeft, maar zich niet meldt bij de gemeente of het sociaal wijkteam. Bij de meeste gemeenten worden zorgmijders niet geregistreerd. Staatssecretaris Van Rijn (VWS, PvdA) vindt gemeenten hier alerter op moeten zijn.

Een belangrijk deel van de Wmo-cliënten met een modaal inkomen vindt de hoogte van de eigen bijdragen onredelijk en veel Wmo-gebruikers met een inkomen net boven 130 procent van het sociaal minimum hebben het gevoel onevenredig zwaar te worden belast. Dat blijkt uit kwalitatief onderzoek naar eigen bijdragen voor Wmo-voorzieningen, dat op verzoek van het ministerie van VWS onder tien gemeenten is uitgevoerd door ZorgmarktAdvies. De onderzoekers hebben naast medewerkers van gemeenten ook 90 cliënten uit die tien gemeenten geïnterviewd, waaronder 29 (gedeeltelijke) zorgmijders. **Zorgmijding.** De onderzochte gemeenten geven aan dat ongewenste zorgmijding in enkele gevallen voorkomt. Er is geen substantiële groep mensen die systematisch afziet van zorg omdat ze de eigen bijdrage niet kunnen betalen. Hoewel de zorgmijders om verschillende redenen afzien van zorg, spelen financiële motieven bij de meeste geïnterviewde zorgmijders een belangrijke rol bij, stellen de onderzoekers. Een belangrijk deel van de zorgmijders redt zich en weet (soms met hulp van de gemeente) een goedkopere en soms zelfs betere oplossing te realiseren. Enkele zorgmijders geven aan zich nog net staande te kunnen houden, maar wel in een kwetsbare situatie te verkeren. **Verlagen eigen bijdrage.** De meeste gemeenten hebben bewust lokale keuzes gemaakt ten aanzien van het eigen bijdrage-beleid, zo blijkt verder uit het kwalitatieve onderzoek. Zes van de tien onderzochte gemeenten (Midden-Delfland, Zwartewaterland, Reimerswaal, Veenendaal, Sittard-Geleen en Apeldoorn) hebben bewust gekozen de landelijke parameters volledig te volgen. De inschatting van deze zes gemeenten was dat door de opgelegde taakstellingen alle financiële middelen hiervoor noodzakelijk waren, aldus de onderzoekers. Met name grotere gemeenten verlagen de eigen bijdrage voor hun Wmo-cliënten door van die landelijke parameters af te wijken, zoals Amsterdam en Dordrecht. Ook zetten met name grotere gemeenten andere instrumenten in om zorgbehoevenden zo veel mogelijk financieel te ontlasten. Eindhoven heeft de totale eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen gemaximeerd op 270 euro per vier weken. Dordrecht heeft de eigen bijdrage voor onder meer begeleiding en dagbesteding op nul gesteld en Den Haag die voor de begeleiding beperkt tot maximaal 200 euro per vier weken. In de gemeente Amsterdam is een motie aangenomen om de eigen bijdrage voor individuele begeleiding en dagbesteding per 2017 af te schaffen.

Slechte informatie. De informatievoorziening over de eigen bijdrage vinden Wmo-cliënten niet optimaal, zo blijkt verder uit het onderzoek. Zij vinden het onder meer vreemd dat de gemeente niet vooraf kan vertellen hoeveel eigen bijdrage moet worden betaald.

Alertheid. Staatssecretaris Van Rijn vindt het belangrijk dat gemeenten zicht krijgen op de zorgmijders, zodat zij samen met de cliënt kunnen zoeken naar een passende oplossing voor de ondersteuningsvraag, zo schrijft hij in zijn reactie op het onderzoek aan de Kamer. Het is zaak dat gemeenten alert zijn op situaties waarin mensen ondersteuning nodig hebben, maar daar vanwege hun financiële situatie geheel of gedeeltelijk van afzien. Gemeenten dienen deze 'alertheid' te betrekken in het onderzoek

ten behoeve van de ondersteuningsvraag van de cliënt. Registratie en nazorg van iemand die afziet van ondersteuning zijn hierbij belangrijke elementen. Samen met gemeentekoepel VNG roept Van Rijn gemeenten op meer aandacht aan te geven aan vormen om zorgmijders in beeld te krijgen en daarop actie te ondernemen.

Betere inschatting.

Ook de informatievoorziening door gemeenten moet beter. Volgens Van Rijn hebben het CAK – dat de eigen bijdragen berekent en int - en de VNG verbeteracties in gang gezet. Verder onderzoeken we samen met het CAK en de Belastingdienst of de inkomens- en vermogensgegevens, met inachtneming van privacyaspecten, geïntegreerd kunnen worden in de rekentool van het CAK. Met deze tool kan tijdens het zogeheten keukentafelgesprek een indicatie worden gegeven van de hoogte van de eigen bijdrage. Wanneer betrouwbare inkomens- en vermogensgegevens onderdeel zijn van de rekentool, verwachten wij dat gemeenten beter in staat zijn cliënten te informeren over de eigen bijdrage, aldus Van Rijn in zijn brief. Hij streeft ernaar de Kamer begin 2017 nader over dit voorstel te informeren.

Onderzoek

Uit eerder onderzoek van *Binnenlands Bestuur* en Ieder(in) onder een krappe zeventig gemeenten en ruim 600 Wmo-clieñten bleek dat een kwart van de zorgbehoevenden vanwege de (te) hoge eigen bijdrage afziet van zorg. De Wmo-gebruikers stelden dat de informatievoorziening onder de maat was. Gemeenten bleken toen nog nauwelijks maatregelen te nemen om de financiële pijn van hun inwoners te verzachten. Inmiddels hebben diverse gemeenten, zoals ook het onderzoek van ZorgmarktAdvies uitwijst, maatregelen genomen om de eigen bijdrage te verlagen of af te schaffen.

NOVEMBER

HONDERDEN KINDEREN EN JONGEREN MET EEN BEPERKING KRIJGEN NIET DE ZORG EN BEGELEIDING DIE ZE NODIG HEBBEN

Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd, met alle gevolgen vandien. Dat harde oordeel velt de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN). Voorzitter Femke Halsema heeft een brandbrief over de kwestie geschreven aan haar oud-collega's in de Tweede Kamer en praat er zaterdagavond over in tv-programma Kassa. Ze stelt dat de helft van alle instellingen die zeer jonge kinderen begeleiden, van nul tot zes jaar, ervaart dat kinderen soms onterecht geen toegang krijgen tot de Wet langdurige zorg (WLZ). Daarnaast vindt 40 procent van de instellingen dat gemeenten hun zorgplicht niet goed nakomen. Daardoor krijgen kinderen met ernstige beperkingen geregeld geen of te weinig hulp.

Geen veilige plek om te wonen. Als jongeren achttien worden en dus officieel volwassen zijn vallen ze volgens de vereniging vaak tussen de wal en het schip. Dat komt doordat de Jeugdwet dan niet meer voor hen geldt. De vijftig aangesloten hulpinstellingen telden samen 560 jongeren die in de problemen kwamen toen ze achttien werden. Die jongeren hebben bijvoorbeeld geen veilige plek om te wonen, ze hangen werkeloos rond en sommigen glijden af naar criminaliteit. De VGN vindt dat gemeenten deze jongeren moeten blijven helpen op het gebied van wonen, werk en ondersteuning.

EAT EN GREAT BIJ KIVI

www.kunstvooriedereen.nl

Een netwerkbijeenkomst waarin de stichting KIVI zich presenteerde, onder de noemer kunst is voor iedereen. Zij bieden aan activiteiten, cursussen, workshops, voorstellingen en exposities van de kunst gemaakt door mensen met lichamelijke (visuele) beperkingen, verstandelijke en/of financiële beperking en van en voor alle culturen. Hier zijn weer enkele verbindingen gelegd met wat (ON)mogelijkheden voor onze doelgroep en voor hun als fondsenwerving. Zij hebben een manier ontdekt via "Taktila om kleuren te voelen. Hiervoor is aan 15 kleuren een structuur gekoppeld waarbij de visuele eigenschappen terugkomen in voelbare eigenschappen. Zie voor meer info www.taktila.com

VOLDOENDE INKOMEN?

Gemeente mogen sinds 2015 zelf passende inkomens ondersteuning geven aan mensen met beperking het zgn. maatwerk. Meer willen weten over voldoende inkomen(ondersteuning) voor mensen met beperking in elke gemeente, wat is je hoogte eigen bijdrage, hoe kom je aan een goedkope zorg verzekering? Er werden belevingen en ervaringen gedeeld. Presentatie was vanuit WMO Amsterdam en vanuit de groepjes was er achteraf inbreng hoe de leefwereld het ervaarde. Mooie handreiking ontvangen.

THOMAS MORE 500 JAAR UTOPIA

Tijdens een symposium in Utrecht was er een bijzondere lezing vanuit het gedachtegoed van Thomas More, door Hirsch Ballin. Al in 1516 verscheen de eerste druk van Utopia, geschreven door staatsman Thomas More. Het boek is een even originele als felle aanklacht tegen de misstanden van zijn tijd, via de beschrijvingen van het systeem van de fictieve eilandstaat Utopia, De invloed van het boek is nauwelijks te overschatten tot op de dag van vandaag zorgt het voor stevige debatten rakend aan de toekomst van onze samenleving.

Vertrouw op de loop der dingen, zoals de kale bomen in de winter vol vertrouwen wachten op de lente die hun bladknoppen doet ontluiken.

THEMADAG 2016 'VITAAL BRABANT'

Alweer voor het vijfde jaar op rij organiseerde Stichting VBOB een Themadag om geïnteresseerden te informeren over de meest recente maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De vijfde jaarlijkse Themadag van Stichting VBOB met als titel 'VITAAL BRABANT' stond in het teken van vitale senioren en zorg voor senioren. Ruim driehonderd medewerkers van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties en overheden, senioren en studenten kwamen op 17 november 2016 bij elkaar in het provinciehuis in 's-Hertogenbosch om te luisteren naar de presentaties van de toonaangevende sprekers Frans Slangen, Henri Swinkels, Dominique Verté, Tinie Kardol en Leo Bisschops. De Themadag werd begeleid door Ton Verlind als dagvoorzitter.

Dit jaar liepen de emoties hoog op tijdens de Themadag VITAAL BRABANT. De provincie is voornemens om de subsidie vanaf 2017 stop te zetten voor Stichting VBOB. De ondersteuning door honderden vrijwilligers aan duizenden ouderen loopt hiermee gevaar en daarmee ook de directe hulp aan kwetsbare ouderen.

Hoe nijpend de situatie is, bleek uit de aankondiging van voorzitter Frans Slangen van het VBOB, dat deze organisatie bij het stoppen van de subsidie op 1 januari volgend jaar noodgedwongen alle activiteiten – bedoeld voor alle Brabantse ouderen, ongeacht of ze lid zijn van een seniorenvereniging – moet beëindigen. Die activiteiten bestaan o.a. uit het opleiden van vrijwilligers, zodat die toegerust zijn om ouderen te helpen, o.a. bij hun belastingaangifte en ondersteuning bij Wmo-aanvragen. Het gaat ook om andere projecten die bedoeld zijn om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen.

Het congres heeft er mede toe geleid dat de gedeputeerde Henri Swinkels en Stichting VBOB een afspraak hebben ingepland en weer in gesprek zijn over de toekomst van Stichting VBOB. Frans Slangen, dankjewel voor alles wat je gedaan hebt om dit te voorkomen. Noot: mei 2017 heeft Frans zich genoodzaakt gezien afscheid te nemen we gaan hem missen. www.vbob.nl

PARTICIPATIE DAG: HET WOORD IS AAN U

We kregen vanuit Ieder-in informatie over de huidige situatie m.b.t. de participatiestand vanuit de achterban. Hoe kan je de belangen behartigen? We kregen informatie over de Participatiewet, de quotumwet en deelde ervaringen binnen de groep. De overheid kan de burgers niet bereiken. Het is een choquerende constatering dat overheid en veel instanties de werkelijkheid niet willen kennen. Dat is de bedreiging, want als je het weet kost het meer geld. Je holt de publieke sector uit. Dan is er ook nog de maniakale nadruk op rechtmatigheid. Bij de overheid moet het 100% kloppen anders heet het onmiddellijk fraude. Daardoor is er weinig ruimte voor andere die door onwetendheid fouten maken, want als je niets doet, kun je ook niets fout doen. Zo wordt publieke onmacht gecreëerd. Door al die versnippering/bureaucratie beheerskosten etc. pompen we vele miljoenen rond bv in de GGZ wel een miljard. **Marktwerving in de zorg etc. is bizar, want dat geeft een impuls aan het eigenbelang in plaats van het publieke belang.** Zet instellingen in de regio bij elkaar en laat de zorg en begeleiding regionaal opnieuw ordenen met een duidelijke taakstelling en verantwoording. Het geeft een totaal andere motivatie, het is de hoogste tijd voor een revival van de publieke sector.

Wie teveel op de automatische piloot leeft, eet zonder echt te proeven, luistert zonder echt te horen, kijkt zonder echt te zien Zeg niet wat anderen willen horen. Zeg wat jij wilt zeggen

MAG IK TIJDENS MIJN ARBEIDSONGESCHIKTHEID VRIJWILLIGERSWERK VERRICHTEN?

Als arbeidsongeschikte werknemer mag u vrijwilligerswerk verrichten dat verenigbaar is met uw gezondheidstoestand, zonder uw arbeidsongeschiktheid te beëindigen. Het is de adviserend geneesheer van uw zorgverzekering die moet vaststellen dat het

vrijwilligerswerk met uw algemene gezondheidstoestand verenigbaar is. Wat is vrijwilligerswerk? **U verricht vrijwilligerswerk als u:**

- een activiteit uitoefent
- onbezoldigd en zonder verplichting
- ten voordele van één of meerdere personen, een groep of een organisatie zonder winstoogmerk (buiten de familie- of privékring)
- zonder arbeidsovereenkomst, dienstenovereenkomst of statutaire aanstelling.

Contacteer de Federale overheidsdienst sociale zekerheid voor meer informatie over:

- de activiteiten die u mag uitoefenen in het kader van het vrijwilligerswerk
- de vergoeding die u mag ontvangen (voor onkosten) in het kader van het vrijwilligerswerk
- de personen voor wie u in het kader van het vrijwilligerswerk mag werken.

Verwar vrijwilligerswerk niet met een niet-bezoldigde activiteit!

Wat is de weerslag op uw arbeidsongeschiktheidsuitkeringen?

Voor de vergoeding van onkosten in het kader van het vrijwilligerswerk hoeft u de werkelijk gemaakte onkosten niet te bewijzen, voor zover het totaal van de ontvangen vergoedingen een bepaald bedrag niet overschrijdt: maximaal toegelaten vergoeding voor vrijwilligerswerk. €1.500,00 per jaar zijnde te maken onkosten plus 0,19 ct per km

Wat moet u bij uw zorgverzekering in orde brengen?

Tijdens uw arbeidsongeschiktheid mag u werk verrichten waarvoor u toestemming hebt gekregen van de adviserend geneesheer van uw zorgverzekering. Om vrijwilligerswerk te verrichten hoeft u echter geen toestemming te vragen. De adviserend geneesheer van uw ziekenfonds moet wel vaststellen dat het vrijwilligerswerk met uw algemene gezondheidstoestand verenigbaar is. We raden u aan om uw zorgverzekering in te lichten en aan de adviserend geneesheer te vragen om zich zo snel mogelijk over de verenigbaarheid uit te spreken. Als de activiteit die u uitoefent geen vrijwilligerswerk is of niet met uw algemene gezondheidstoestand verenigbaar is, neem dan snel contact op met uw zorgverzekeraar om uw situatie te regulariseren en uw rechten te vrijwaren.

DECEMBER

10 JAAR SKGZ JUBILEUM CONGRES STICHTING KLACHTEN EN GESCHILLEN IN DE ZORG

Bedankt voor je komst naar het SKGZ jubileumcongres op 5 oktober 2016. Wij kijken terug op en genieten na van de feestelijke sfeer die de middag kleurde. In congrescentrum Domus Medica in Utrecht ontmoetten we ruim 180 deelnemers uit het zorgverzekeringsveld, het sociale domein, de patiënten- en consumentenwereld en de overheid die ons 10-jarig bestaan hebben gevierd.

Er zit altijd een verhaal achter een klacht

Vanaf het middaguur is er in een informele setting op een waardevolle, leuke en prikkelende wijze kennis gedeeld door een gevarieerd palet aan sprekers. Als aftrap van het congres leidde gespreksleider Cees Grimbergen het interview met mr. Reina van Marwijk Kooy, de Ombudsman Zorgverzekeringen, en de voorzitter van de Geschillencommissie Zorgverzekeringen, professor mr. Toon van Mierlo. De Ombudsman gaf aan dat er in de afgelopen 10 jaar meerdere trends waarneembaar zijn, vaak ten gevolge van de wijzigingen in het basispakket. Empathie is het sleutelwoord om een klacht of geschil op te lossen, dat vinden Reina en Toon. Verzekerden willen geen 'nummertje' zijn. Het is daarom belangrijk dat verzekerden gehoord en gezien worden door de ziektekostenverzekeraars. Concluderend kunnen we stellen dat de aanpak van zorgverzekeringsproblemen in de kracht van persoonlijk contact en samenwerking ligt.

Na het interview volgden twee verdieping rondes en was er volop ruimte om te netwerken. De presentatie van de sprekers en een foto-impressie van het congres is online gezet en is op de website te vinden. Zo kunnen we allemaal nog een beetje nagenieten van een succesvol congres.

Mocht u nog vragen hebben, neem dan gerust contact op met Sakina Saouti via het telefoonnummer 088 900 6962 of via e-mail s.saouti@skgz.nl
Bellen kan met de zorgverzekeringslijn 0800 64 64 644 gratis en onpartijdig.

Een glimlach is een facelift die voor iedereen betaalbaar is. Mensen kun je vergelijken met muziknoten. Als ze eenmaal op elkaar zijn afgestemd, vormen ze een prachtig orkest.

SAMEN VOOR DE KLANT

Te vaak onderschatten we de waarde van een klein gebaar.

Een glimlach, een vriendelijk woord, een luisterend oor; ze kunnen een leven totaal veranderen.

Mensen met ziekte of handicap vinden steeds moeilijker een baan. Door Jonathan Witteman. De arbeidsmarkt lijkt wel darwinistisch, zo sterk is de strijd om werk een survival of the fittest, concludeert het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in een nieuw rapport. Mensen met een ziekte of handicap komen steeds moeilijker aan een baan. Niet de prestaties, maar de gezondheid en het ziekteverzuim van personeel maakt voor werkgevers het verschil tussen ontslag of laten aanblijven. Als een processie van Echternach is het sinds de eeuwwisseling een stapje naar voren en een stapje naar achteren gegaan met zieken en gehandicapten op de werkvloer. Een stap naar voren ging het met de uitkeringen voor arbeidsongeschikten. Het totale aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen - het allitererende afkortingenkwartet WAO, WIA, WAZ en Wajong - nam af van bijna een miljoen in 2002 naar 808 duizend eind vorig jaar. Een stap naar achteren ging het qua banen. Terwijl de arbeidsdeelname van mensen zonder beperking tijdens de crisisjaren gelijk bleef, daalde het aantal arbeidsgehandicapten met een betaalde baan. Van de gehandicapten zonder recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering had in 2009, 60 procent een baan, in 2014 nog 46

procent. Net zo bij gedeeltelijk arbeidsongeschikten met een WIA-uitkering: in 2008 had 55 procent een baan, in 2014 43 procent. **'Ik denk niet dat we kunnen zeggen dat we erop vooruit zijn gegaan', resumeert SCP-onderzoeker Maroesjka Versantvoort.** Het is een verhaal van plussen en minnen. Het is op het eerste gezicht ook een paradoxaal verhaal: het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is gedaald, terwijl mensen met een beperking tegelijkertijd minder vaak een baan hebben. Wat is er gebeurd met al die mensen die vroeger een uitkering hadden en nu werkloos zijn? Die zijn mogelijk in de bijstand beland, zegt Versantvoort. Een ander deel vinden we niet meer terug in de uitkeringsstatistieken, misschien omdat ze ontmoedigd zijn geraakt en niet meer naar werk zoeken.'

Bij het gedaalde aantal uitkeringen speelt ook mee dat het nu moeilijker is een arbeidsongeschiktheidsuitkering te krijgen. Wie wel in aanmerking komt, is vaak ouder en heeft vaker psychische of zware lichamelijke problemen, wat de baankansen belemmert. Natuurlijk heeft de crisis de situatie geen goed gedaan, maar er zijn ook structurele problemen. Uit enquêtes van het SCP onder werkgevers bleken de economische omstandigheden maar zeer beperkt van invloed te zijn op hun keuze voor vooral werknemers zonder ziekte of beperking. Werkgevers tillen er bijvoorbeeld zwaar aan dat ze zieke werknemers twee jaar moeten doorbetalen, veel langer dan elders in Europa. Daardoor calculeren ze misschien in dat het risico om iemand met gezondheidsproblemen aan te nemen of in dienst te houden te hoog is. Werkgeversorganisatie VNO-NCW laat in een reactie weten dat er de laatste paar jaar veel ten goede is veranderd. Het bedrijfsleven heeft met de overheid afgesproken om tot 2026 in de marktsector 100 duizend banen te scheppen voor mensen met een arbeidsbeperking. Vorig jaar hadden bedrijven de eerste zesduizend banen moeten realiseren, maar ze kwamen uit op ruim 15 duizend, mede geholpen door loonkostensubsidies, no-risk- polissen bij ziekte en andere instrumenten. Een opmerkelijke uitkomst van de enquêtes van het SCP is dat werkgevers ziekteverzuim of gezondheidsklachten bij werknemers veel zwaarder laten meetellen bij een eventuele ontslagronde of contractverlenging dan de kwaliteit van iemands functioneren. Leeftijd of de economische situatie speelt al helemaal een ondergeschikte rol. Opvallend is ook dat werkgevers niet lichamelijke, maar psychische klachten als grootste arbeidsgevaar zien voor werknemers. Bijna de helft van de bedrijven noemt werkdruk het belangrijkste arbeidsrisico. Tegelijkertijd blijken werkgevers nauwelijks maatregelen te nemen om burn-outs en een te hoge werkdruk te voorkomen.

ELECTRISCHE AUTO'S GEVAAR VOOR OMGEVING

Ons kenmerk: IENM/BSK-2016/243571

Geachte heer Dunker,

Hierbij wil ik reageren op uw mails van 25 en 27 oktober aan Informatie Rijksoverheid. U stelt dat steeds meer voertuigen elektrisch of autonoom worden voortbewogen, waardoor ze volgens u **niet meer zijn waar te nemen voor mensen met een visuele beperking**. Als blind persoon wilt u ik graag weten wat er aan gedaan wordt deze voertuigen wel hoorbaar dan wel herkenbaar te maken voor deze doelgroep.

Met betrekking tot het geluid van elektrische voertuigen kan ik u melden dat in internationaal verband wordt er gewerkt aan een verplichting tot het toevoegen van aan elektrische auto's. Deze voertuigen moeten tot tenminste 30 km/u een geluid maken dat overeenkomt met normaal voertuiggeluid. Dat geldt ook voor zelfrijdende auto's.

Met betrekking tot autonoom rijdende voertuigen is er geen verschil tussen blinde of niet-blinde mensen. Een voertuig zal alle relevante verkeersdeelnemers, of mensen of objecten die zich in haar pad bevinden, moeten kunnen detecteren om een ongeval te vermijden. Ik neem aan dat u doelt op het feit dat een blinde niet kan 'zien' of een autonoom rijdend voertuig hem of haar daadwerkelijk gedetecteerd heeft en bijvoorbeeld

remt. Deze technologie is inderdaad nog in ontwikkeling. Dit soort voertuigen zal echter pas worden toegelaten tot wegen waar interactie met kwetsbare verkeersdeelnemers is als de systemen overtuigend hebben aangetoond in eerdere testen alle objecten te detecteren en actie te ondernemen. Zolang de kans bestaat dat voertuigen (onbedoeld of ongewild) zich zo gedragen dat mensen moeten wegspringen of extra alert moeten zijn, zullen deze voertuigen niet op deze wegen worden toegelaten.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Indien u op deze e-mail wilt reageren, dat kan via

www.rijksoverheid.nl/contact/contactformulier.

Wilt u dan de eerdere correspondentie meesturen met het bovenstaande kenmerk.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
Namens deze, Hoofd afdeling Verkeersveiligheid en Wegvervoer

Op de juiste toon kan alles worden gezegd. Op de verkeerde toon niets. Het delicate punt is het vaststellen van de toon. Plant uw hele dagen vol? dan er is geen enkele kans op leven.

HEBBEN BLINDEN HOOGTEVREES ?

Deze mail schrijf ik u naar aanleiding van een artikel dat ik mocht lezen in de Volkskrant. Ik voeg het artikel hier onder als bijlage toe. Ook al is iemand blind denk ik toch dat er hoogte vrees kan zijn. Dit heeft dan wel te maken met heel veel zaken. Weet de blinde persoon waar hij/zij is? Heeft de blinde persoon vroeger kunnen zien? Maar ook hangt het af van de persoon die de blinde of zwaar slechtziende persoon begeleid. Heeft iemand het gevoel dat hij/zij daar volledig op kan vertrouwen of niet? En mijn ervaring is dat ik aan bepaalde zaken kan voelen waar ik ben. Luchtdruk, geluid, ruimte om te lopen of om je voeten op neer te zetten enz. Maar ook de ongelijkheid van de ondergrond waar je op loopt en het gevoel voor evenwicht wat je nodig hebt op een bepaalde plek. Kortom er komt meer bij kijken om er achter te komen of een blinde last kan hebben van hoogte vrees. Interessant allemaal, maar ik vraag mij dan wel af bij zo'n onderwerp of er onderzoeken zijn waar het geld beter heen kan, omdat die meer opleveren voor de doelgroep! Denk aan het veiliger maken van shared space gebieden, het toegankelijk maken van web sites van de verschillende diensten. En zo kan ik nog meer zaken noemen. Vriendelijke groet, Gregory Dunker.

IEDER JAAR OPNIEUW HEBBEN 36 KINDEREN IN NEDERLAND HUN LEVEN TE DANKEN AAN DE VACCINS DIE ZE VANAF HUN BABYTIJD GEPRIKT KREGEN

Dat is uitgerekend door RIVM-epidemiologen Maarten van Wijhe en Jacco Wallinga na een vraag van NRC, meldt die krant zaterdag. Vorige week kwamen vaccincritici in het nieuws nadat bekend was geworden dat het RIVM twee miljoen euro wil uittrekken om vaccinerende artsen te trainen voor gesprekken met vaccin weigerende ouders. Van Wijhe en Wallinga berekenden eerder dat van de kinderen die tussen 1952 en 1992 geboren werden er 9000 hun leven te danken hebben aan vaccinaties. Hun onderzoek was opgezet om een belangrijk bezwaar van vaccincritici te weerleggen. Die beweren dat de ziektes waartegen vaccins kwamen al op het punt van verdwijnen stonden toen de vaccins kwamen.

Voor samenwerking zijn drie dingen belangrijk: Respect, Begrip en Aandacht

LEUK SOMS SPONTANE MAIL TE ONTVANGEN

Beste Angelette,

Dank dat je jouw verhalen met mij wilt delen. Het ontroert mij hoe jij met je dochter Laura nieuwe en hoopvolle dimensies aan jullie leven hebt kunnen toevoegen. Het leven is te mooi om verbindingen met anderen te laten liggen. Juist deze geven nieuwe kracht en nieuwe perspectieven. Natuurlijk, uiteindelijk vervangt het nooit helemaal het innerlijke verdriet om de andere wegen die je dochter Laura moet gaan ontdekken en gaan betreden. Ik ben ervan overtuigd dat zij haar eigen geluk zal vinden en zoals ieder van ons betekenisvol zal zijn voor anderen. Bewonderenswaardig is het te zien wat je allemaal tot stand hebt gebracht, nationaal en internationaal. Ik stuur je mijn presentatie graag toe. Kennis is iets om te delen en niet om te behouden. Juist door het te delen kan jezelf ook 'rijker' worden. Ik wens jou en je dochter Laura al het mooie toe dat het leven te bieden heeft. Hartelijke groeten, Hans Jägers

Niets is zo krachtig als zachtmoedigheid, niets zo zacht als ware kracht. Volg je hart maar neem je verstand mee. Vriendelijkheid is de meest economische levenshouding. verspil geen energie aan wantrouwen, zorgen, afkeer of manipulatie. Leer om onderscheid te maken tussen wat je voedt en wat je ondermijnt

TOT SLOT

Als slot geven we u graag onderstaand interview uit Trouw mee.

Gelukkig zijn kan ook zijn, betekenisvol leven

Toen de nu 29-jarige Emily Esfahani Smith, op de middelbare school zat, dacht ze dat ze gelukkig moest worden. "Iedereen wilde dat toen. Maar hoeveel tips ik ook opvolgde, het werkte niet."

Hoe dat kwam, ontdekte ze pas tijdens haar studie psychologie, toen ze verschil hoorde maken tussen een gelukkig en een zinvol leven. Dat bleek niet hetzelfde. Kinderen opvoeden bijvoorbeeld, of iets doen voor anderen, maakt je niet altijd gelukkiger, maar het kan je leven wel betekenis verlenen. "Het was alsof iemand het licht aandede. Ik dacht: hé, het gaat helemaal niet om geluk. Het gaat om betekenis."

In 2013 schreef Esfahani Smith een stuk in het Amerikaanse blad *The Atlantic*, *There is more to life than being happy*'. Dat werd een onverwacht succes, het werd herdrukt, het werd door meer dan een miljoen mensen gelezen en vormde zo het beginpunt van Esfahani Smiths eerste boek 'De kracht van betekenis'. Kinderen opvoeden bijvoorbeeld, of iets doen voor anderen, maakt je niet altijd gelukkiger, maar het kan je leven wel betekenis verlenen Emily Esfahani Smith

Zelf komt Esfahani Smith - klein van stuk, karbonkels van ogen - niet bepaald uit een nihilistisch milieu. Thuis in Montreal was het een komen en gaan van soefi-geestelijken - de mystieke stroming binnen de islam waartoe haar ouders behoren. Als meisje wilde Emily het lijden van mensen verlichten door arts te worden. En hoewel ze koos voor filosofie en psychologie, maakt ze zich nog altijd zorgen over, bijvoorbeeld, de hoge zelfmoordcijfers in het welvarende Westen.

Haar boek levert opvallend concrete tips voor een zinvoller leven. Op grond van vrachten empirisch onderzoek, onderscheidt Smith vier zuilen die je leven betekenis kunnen geven. Voorbeelden van Amerikanen die dat hebben ondervonden, maken Esfahani Smiths boek tot hartverwarmende lectuur. Net zo hartverwarmend als de auteur zelf, die haar gesprekspartner aandachtig aankijkt en vragen beantwoordt met een yeah, exactly of that's right!

Zelf raakte u teleurgesteld door de zoektocht naar geluk. Maar waarom zou dat voor anderen gelden? Hoe overtuigt u lezers dat betekenis belangrijker is dan geluk?

Yeah, exactly. Allereerst laat ik zien dat westerse mensen geluk als hun belangrijkste waarde zien. Dat blijkt uit onderzoek, en je ziet het overal terug in onze cultuur. Je goed voelen, de vijf stappen naar geluk: we worden van alle kanten opgeroepen om aan onszelf te denken. Maar als je kijkt naar de suïdecijfers, scoren juist welvarende westerse landen als Denemarken en Finland heel hoog. In die landen beschouwen de mensen zichzelf als gelukkig, maar tegelijk denken ze vaak dat hun leven helemaal geen zin heeft. En juist dat laatste - het gevoel dat het niet uitmaakt of je doorleeft - leidt vaak tot een doodswens. De mate van geluk blijkt weinig te zeggen over de vraag of mensen vinden dat ze van belang zijn.

U begint uw boek met een mooi citaat van Virginia Woolf. De vraag naar de zin van het leven kun je niet beantwoorden, schrijft Woolf. Wel zijn er 'kleine alledaagse wondertjes, heldere momenten, lucifers die onverwacht in het donker oplichten'. Maar Virginia Woolf heeft wel zelfmoord gepleegd. Dacht ze niet goed na over de zuilen van betekenis?

Natuurlijk dacht zij na over de betekenis van het leven. Mensen die het meest worstelen met de leegheid van het leven, vaak kunstenaars, kunnen ons vaak de diepste inzichten geven.

Maar toch pleegde ze zelfmoord. Ik bedoel: is het met betekenis niet net zo als met geluk? Als je depressief bent, kun je daar gewoon niet bij. Dus is betekenis iets dat je kunt zoeken of toch meer iets dat je ervaart - of niet?

Ik denk dat het allebei waar is. Sommige mensen ervaren altijd al meer betekenis dan anderen. Maar tegelijk wacht de betekenis in je leven erop ontdekt te worden. Zelf denk je misschien dat je leven weinig voorstelt, maar als je de bronnen van betekenis leert herkennen - je ziet bijvoorbeeld wat je betekent voor je gezin - dan ga je ze waarschijnlijk bewuster uitdiepen. Eigenlijk wil ik dat bij mensen ontwikkelen, een focus op betekenis.

Iedereen reageert daar anders op: de één pleegt zelfmoord, de ander kiest een destructievere methode Emily Esfahani Smith

Die focus zie je helaas ook sterk bij jihadististen. Ergens bij horen, transcendentie ervaren, een doel hebben én een levensverhaal, dat zijn exact de verlangens die extremistische organisaties kunnen bevredigen.

Yeah, ik dacht tijdens het schrijven natuurlijk aan IS, maar ook aan nazi-Duitsland en aan sommige vormen van communisme. Systemen die verlossing beloven, hetzij in een economische crisis, hetzij in een persoonlijke crisis - wat denk ik bij IS-aanhangers speelt - laten zien dat een betekenisvol leven geen goed leven hoeft te zijn. Er is een hogere waarheid. Maar de aantrekkingskracht van het jihadisme verraadt ook een verlangen naar betekenis die in onze maatschappij niet wordt vervuld. Iedereen reageert daar anders op: de één pleegt zelfmoord, de ander kiest een destructievere methode. Het probleem is in beide gevallen dat zoveel gedeelde bronnen van betekenis zijn verdwenen. Vroeger leerde je in de kerk hoe je een zinvol leven kon leiden. Op school leerden Amerikanen dat hun land stond voor vrijheid en gelijkheid. Maar het gevoel bij een natie te horen is uitgehold en tradities en rituelen verliezen hun kracht. Mensen moeten het zelf maar uitzoeken en dat kan een groot probleem zijn. Daarom vind ik dat de samenleving de plicht heeft gezonde culturen van betekenis te stichten - vooral op de middelbare school. Dat is de leeftijd waarop jongeren gaan nadenken over betekenis, en de leeftijd waarop ze worden geronseld. Jonge mensen willen belangrijk zijn. Ze willen dat de maatschappij hen nodig heeft.

Of zoals voormalig president J.F Kennedy zei: Bedenk niet wat jouw land voor jou kan doen, maar wat jij kunt doen voor je land. Hoe komt het toch dat dat zo ouderwets klinkt?

In de jaren zestig, de jaren van Kennedy, hadden waarden als vrijheid en gelijkheid grote betekenis. Maar toen ik zelf op school zat, ging het alleen nog maar om geld. Hoe kan ik rijk worden? Hoe kan ik beroemd worden? Dat is nu wel weer aan het veranderen gelukkig. Bedrijven laten zich voorstaan op waarden als nieuwsgierigheid, spiritualiteit of duurzaamheid. En Amerikaanse docenten proberen bij hun leerlingen vaker te letten op karaktervorming, niet alleen op prestaties.

Het Nederlands onderwijssysteem is daar nog niet aan toe geloof ik. Maar dan nog: stel dát mensen een levensvervulling hebben gevonden, dan kan het extra hard aankomen als die wegvalt. Wat zeg je tegen een supergemotiveerde werknemer die ontslagen wordt?

Exactly, dat is moeilijk. Maar als één zuil omvalt, zou je aan een andere kunnen werken. Misschien ben je niet meer belangrijk voor je werkgever, maar wel voor de buurt of voor je familie. Je kunt jezelf nieuwe doelen stellen.

Wat hebt u zelf geleerd?

Ik weet nu dat betekenis zich openbaart in korte momenten, maar dat je die wel kunt cultiveren. Toen ik nog niet nadacht over 'ergens bij horen', zat ik tijdens een gesprek vaker op mijn telefoon te kijken. Nu zie ik dat als een afwijzing en probeer ik met mijn volle aandacht bij anderen te zijn. Niet alleen als ik praat met mijn man, maar ook bij de groenteboer. Laatst begon iemand in de metro een gesprek. Ik aarzelde erop in te gaan, maar toen dacht ik aan mijn onderzoek en vroeg wat hij las. Dat was een boek over mystiek! Dat vond ik zo bijzonder. Terwijl ik al bijna moest uitstappen, vertelde ik hem nog dat ik uit een familie van soefi's kom. Op zulke momenten voel je je onverwacht verbonden.

Vier zuilen van betekenis

De vier zuilen van betekenis zijn toegankelijk voor iedereen, beklemtoont Esfahani Smith. Vier voorbeelden uit haar boek.

- Zuil 1. Ergens bij horen

James uit Missouri voelt zich vaak sociaal gehandicapt. Hij deed twintig jaar over zijn studie; in zijn baan als klassen assistent vindt hij weinig bevrediging. Wat hem overeind houdt is zijn lidmaatschap van de SCA - een hechte vereniging van mensen (wereldwijd 6000 leden), die regelmatig samenkomen om als middeleeuweners gekleed te kamperen, duelleren enzovoorts. Hier voelt James zich gezien en gewaardeerd.

- Zuil 2. Een doel hebben

Ashley besteedt een groot deel van haar leven aan het uitmesten van stallen in de dierentuin van Detroit. Vermoeiend werk, en slecht betaald. Toch heeft ze een doel in haar leven. Ze probeert de aan haar toevertrouwde giraffen, kangoeroes en wallaby's binnen de dierentuin toch een zo rijk en natuurlijk mogelijk leven te laten leiden. Dat is haar bijdrage aan een betere wereld.

- Zuil 3. Verhalen vertellen

Toen Jeffrey, eerstejaars - student, zijn ouders vertelde dat hij homoseksueel was, verbrandden ze zijn spullen en lieten ze een rouwkrans afleveren met daarop 'Ter herinnering aan onze zoon'. Toen Jeffrey op een dag in New York een podium beklom om zijn verhaal te vertellen, merkte hij pas dat hij nooit was toegekomen aan zijn woede: hij hoopte altijd nog op verzoening. Door zijn verhaal te vertellen werd hij zich daarvan bewust en kon hij verder met zijn leven.

- Zuil 4. Transcendentie ervaren

Tijdens een transcendente ervaring voelen we ons tegelijk nietig én verbonden met iets dat groots en zinvol is. De negentiende-eeuwse natuurkenner John Muir, geboren in Schotland, raakte in extase van de Sierra Nevada in Californië. Als natuurliefhebber was hij ervan overtuigd dat alles in de natuur met elkaar samenhangt.

Uit een gezin van Soefi's

Emily Esfahani Smith - Iraanse moeder, Amerikaanse vader - was pas 25 toen ze in 2013 een hit scoorde met het artikel 'There is more to life than being happy', een cultuurkritisch essay over de in haar ogen oppervlakkige focus op geluk in de populaire cultuur van Amerika. Zelf komt Esfahani uit een gezin van soefi's. Door haar affiniteit met religie en traditie, geldt ze als cultureel conservatief.

Emily Esfahani Smith: De kracht van betekenis

Hoe zin te geven aan je leven. uitgeverij Ten Have 320 blz. € 19,99